

V L E E S

t o n e e l s p e l

i n t w e e

b e d r i j v e n

door Luc Van den Briele

Contact met de auteur :

luc.vandenbriele@telenet.be

Een man doodt zijn oudere vrouw om een nieuw leven te kunnen beginnen met een piepjonge minnares. Hij snijdt haar lijk (voor hem niet meer dan een stuk al lang onsmakelijk geworden vlees) aan stukken. Wat doet hij om politie en rechters op een van zijn dwaalwegen te laten struikelen? De geest van de vermoorde vrouw komt hem voortdurend en op een tergende wijze uitdagen. Hoe reageert de minnares? En wat komt er terecht van het verhoopte nieuwe leven?

De inhoud van dit toneelspel is grotendeels gebaseerd op een bijna honderd jaar oude en beruchte moordzaak in Vlaanderen.

‘Vlees’ is een psychologische thriller, een boeiende zoektocht naar achtergronden en motieven van een passioneel drama waarover een jury (West-Vlaamse Literaire Prijs) o.a. schreef: een stuk met een werkelijke theaterschriftuur en een overtuigend scenario. Met zijn 'waarschijnlijke' gesprekken, geloofwaardige confrontaties en inlevende interne monologen boeit het stuk van het begin tot het einde. De auteur heeft een banaal verhaal uitgespit en daarrond een puzzel gebouwd met een uitgekiende dialoogtechniek en een goede dramaturgie.

Personen

HARRY, 31 jaar en later 43 jaar

STELLA, zijn minnares, 15 en later 27 jaar;
op het einde van het tweede bedrijf:
73 jaar als Stellamama

RIA, zijn vrouw, 36 jaar

EEN ONDERZOEKSRECHTER

EEN OPENBAAR AANKLAGER

Decor

Een abstract gehouden ruimte met enkele
kleine voorwerpen (tafel, stoelen, zetel,
een oud telefoontoestel ...)

Het eerste bedrijf speelt in 1938;
het tweede bedrijf omstreeks 1950.

eerste bedrijf

In een vrij abstract gehouden ruimte staat Harry achter een tafel. Hij steekt de handen in een teil met water. Hij haalt de handen uit het water, laat ze uitlekken, droogt ze met grote aandacht af en bekijkt ze.

Harry: Sommigen zullen zeggen dat er bloed aan kleeft. (nu ook onder de vinger-nagels speurend) Maar mijn handen zijn zuiver. (een hand op zijn hart legend) Er is geen onrust in mijn hart. Het klopt in een normaal ritme. Het klopt krachtig. (met wat geforceerd enthousiasme) En straks is het weer lente. Er staat nieuw leven voor de deur.

Harry staart dromend voor zich uit. Op de achtergrond verschijnt Stella.

Stella: Harry.

Harry: Schatje.

Stella: Waar is Ria?

Harry: Ze is weg. Kom hier, bij mij.

Stella komt bij hem, lokt hem met een speels bewegende tong, maar kijkt dan plots ernstig.

Stella: Er hangt een sombere wolk in je blik. Is er iets?

Harry: Ze is dood.

Stella: Wie is er dood ?

Harry: Ria. Zelfmoord.

Stella deinst achteruit.

Harry: Verdrongen in de regenput. Om kwart voor zes ben ik wakker geworden; ze lag niet meer in bed. Ik ben naar beneden gegaan. Ze was niet te zien. Ik keek naar buiten en zag dat het deksel van de regenput was weggenomen. Ik ben gaan kijken. Er lag een donkere massa in het water. Er was nog niet genoeg licht om duidelijk te zien wat er in de put lag. Maar ik had een vermoeden.

Stella: Heb je haar uit het water gehaald?

Harry: Ja. Er lag toevallig een riek in de tuin. Ik heb haar daarmee naar boven getrokken. Was er maar wat meer licht geweest. Ik heb haar hoofd met de riek gekwetst. Haar voorhoofd, haar neus. Haar bovenlip was opengescheurd. Ik heb haar dan naar de keuken gebracht. Heb nog geprobeerd kunstmatige ademhaling toe te passen. Ik wou naar de burens gaan. Hulp vragen. Ik heb het niet gedurfd.

Stella: Waar is ze?

Harry: (*haar vraag negerend*) Je moet me helpen, Stella. Ik heb al zoveel voor jou gedaan. Ik zal nog veel meer doen. We gaan samen naar de stad en ik koop mooie, nieuwe kleren voor jou.

Stella: (*begerig*) De blauwe mantel waar ik al zo lang op wacht?

Harry: Ja. En een blauwe hoed. En heel fijne lingerie. We gaan trouwen.

Stella: Ja?

Harry: Maar je moet me helpen. We zeggen niet wat er gebeurd is. Aan niemand. Ik ga naar de politie en zeg: mijn vrouw is verdwenen. Ik bedenk wel een of ander foefje.

Stella: Gaan ze het geloven?

Harry: We moeten goed met elkaar afspreken. Misschien gaan ze ons verdenken. Ze weten dat wij twee ...

Stella: Ria wist het ook.

Harry: En dat weten veel mensen ook. Daarom zullen ze ons verdenken.

Stella: Hoe kan ik je helpen?

Harry: Door te doen wat ik zeg.

Stella: Ligt ze nog in de keuken?

Harry: Neen. We moeten ...

Stella: Het lijkt doen verdwijnen.

Harry: Ja. Vlak voor je binnenkwam dacht ik: we zouden haar moeten kunnen opvouwen, in een omslag steken en naar het andere eind van de wereld sturen. Dwaze gedachte.

Stella knikt en kijkt Harry een beetje hulpeloos aan.

Harry: We snijden het lijk in stukken.

Stella: Wij?

Harry: Ik snijd en jij houdt haar vast.

Stella: Ik durf niet.

Harry wil Stella vastgrijpen, maar ze ontglipt hem. Ze loopt weg, verdwijnt dan.

Harry: Stella! Kom hier. Stella!

Harry loopt haar na.

Het wordt donker.

□□□

Hand in hand komen Harry en Stella weer op.

Harry: We herhalen onze eerste oefening. Ik ben Harry en jij speelt politieagent. We zitten in zijn kantoor. Ik heb de verdwijning van mijn vrouw gemeld.

Harry en Stella gaan tegenover elkaar aan de tafel zitten. Stella neemt een schrijfblok en een potlood. Af en toe noteert ze iets.

Harry: Begin maar. En met een streng gezicht. De politie is altijd achterdochtig. Ook onschuldigen bekijken ze met meer dan een beetje argwaan.

Stella: (gemaakt streng) Naam en beroep.

Harry: (met een wat treurige klank in zijn stem) Harry Van Aelst, met Ae. Beroep: taxivoerder. Een en dertig jaar oud. Witte Hemelstraat, vier en veertig. Gehuwd met Ria Van Boven, fabriekwerkster, zes en dertig jaar oud.

Stella: Uw vrouw is dus verdwenen.

Harry: Ja. Al vier dagen.

Stella: Al vier dagen. Waarom zo lang gewacht om het ons te melden?

Harry: Ik heb zitten wachten tot ze terug kwam. Het is de eerste keer dat ze zoiets doet. Ik bedoel: zo lang. Ze is wel eens een dag weggeweest.

Stella: Heeft ze haar kleren meegenomen?

Harry: Kleren? Voor zover ik weet niet. Ik mis niets. Ze is gewoon weggegaan, in haar alledaagse kledij. Ze heeft ook geen koffer mee. Wel een klein beetje geld.

Stella: Persoonsbeschrijving?

Harry: Een beetje kleiner dan ik. Iets minder dan een meter zeventig. Donkerbruin, bijna zwart haar. Bruine ogen. Rond aangezicht. Halflang, naar beneden hangend haar. Een beetje mollig, maar ze is de laatste tijd vermagerd.

Stella: Enig idee waar ze naartoe is?

Harry: Ik denk dat ze naar Brussel is, of naar Vlaams Brabant. Ze heeft daar als kind gewoond. Ze heeft wel eens gezegd dat ze terug wilde naar haar geboortestreek.

Stella: Is er een reden waarom ze is weggegaan? Waren er problemen?

Harry: Problemen? Nee. Ze is een voorbeeldige huisvrouw. Ze heeft het huishouden altijd goed verzorgd. De verstandhouding is altijd goed geweest. Ze gaat werken om iets bij te verdienen. Met mijn taxibedrijf gaat het niet zo goed. Wat ze in de fabriek verdient is dus meer dan welkom. *(hij haalt een zakdoek te voorschijn en bet zijn ogen)* Ik weet niet wat ik zonder haar beginnen moet. Ik begrijp het niet.

Stella grijpt de handen van Harry. Knijpt er in.

Stella: (met haar gewone stem) Dat klinkt goed. Overtuigend.

Harry: (ook weer met zijn gewone stem) Ja. Dergelijke oefeningen moeten we meer maken. Vier of vijf mogelijkheden van ondervraging nabootsen. *(na een poos)* Ik vertrek morgen naar Brussel, om haar te zoeken. Ik zal aan iemand vragen om een brief te schrijven. Een of ander oud wijfje, in een café.

Stella: Een brief van Ria. Zogezegd.

Harry: Ja. Geadresseerd aan mijn ouders. *(hij neemt papier en potlood en noteert af en toe iets)* Beste schoonpapa, ik ben weg en ik kom niet meer terug. Ik hou het bij Harry niet meer uit, beste schoonpapa, hij laat me altijd alleen zitten, hij is elke dag taxivoerder aan het spelen en dat brengt niets op. *(tot Stella)* Of zou ik dat beter niet schrijven? -

Stella: Nee. Ze is kwaad en iemand die kwaad is geeft niet zoveel uitleg.

Harry: Hij laat me altijd alleen zitten, punt. Hij moet me niet komen zoeken; ik ben ondergedoken en hij zal me niet vinden. Ik ga op zoek naar mijn vader.

Stella: Leeft die nog?

Harry: Niemand weet het. Maar het is een goed excuus om te verdwijnen. *(hij bekijkt zijn nota's en knikt)* Ik heb een en ander genoteerd; in de brief die in Brussel wordt geschreven mag niets vergeten worden.

Stella: Mag ik mee naar Brussel?

Harry: Jij gaat braafjes naar de fabriek. Heeft men al nare vragen gesteld?

Stella: (meer knikkend dan zeggend) Ja.

Harry: Wat vraagt men?

Stella: Van alles. Ik heb gezegd dat Ria weg is. En dat ik af en toe kom horen of ze al terug is.

Harry: Je moet hier niet te veel komen. Ga nu maar naar huis.

Stella: Mag ik zeggen dat je naar Brussel gaat?

Harry: Neen. Niet vóór die brief is aangekomen.

Stella: Ah. Tot overmorgen?

Harry: Ja.

Hij neemt Stella vast. Ze zoenen elkaar en nemen afscheid.

Het wordt donker.

□□□

Als er weer licht is, grijpt Harry naar de telefoon en draait een nummer.

Harry: Vrack, met Vanaelst.

Goed. Goed. Goed. Goed.

Ria? Haha. Ik heb belangrijker dingen om over te praten. Ik heb geld nodig. Zeer winstgevende zaak op het oog; op twee of drie dagen tijd: vijfdubbele inzet terug.

Vrack, ik meen het. Ik steek er al mijn spaarcenten in en ik kreeg al een flinke som van mijn vader. En oom Theo doet ook mee, en Lisette van het "Wit Paard". Hoeveel kan je lenen?

Nee, Vrack. Dat is niet ernstig. Ik had het tiendubbele verwacht.

Nee, Vrack. Geen kansspel. Wit poeder, Vrack.

Ja, drugs. Je moet dat niet zo luid zeggen.

Vrack, we zijn oude schoolkameraden. We hebben elkaar altijd in alles geholpen.

Op de achtergrond verschijnt de in rode sluiers gehulde Ria. Ze zweeft. Harry zal haar slechts als een schimmige en niet voelbare figuur zien. Hij zal haar wel horen.

Harry: Vrack, je bent een rijke vent. Je hebt een goed draaiende garage én een café met een vrouw erin die veel bier weet te verkopen.

Mijn vrouw? Jaja, die werkt ook.

Harry legt de hoorn even tegen de borst en aarzelt.

Harry: Ik zal het je maar zeggen, Vrack: ze is gaan lopen. Ze heeft me verdomme in de steek gelaten.

Het verwondert je niet! Wat bedoel je? Dat je het wist. Weet jij soms waar ze is?

Harry verstart.

Harry: Wát hebben ze?

Een arm en een hand. Opgevist. Uit het kanaal.

Welk kanaal?

Ah zo. Men vist een arm en een hand uit het kanaal en Vrack denkt: als dat maar geen stuk van Ria is.

Nee, Vrack, nee.

Dat ik zoiets te horen krijg van een oude schoolkameraad. We hebben nooit geheimen voor elkaar gehad, Vrack. Altijd alles gedeeld. Zelfs de eerste hoer in onze soldatentijd.

Vrack, ik ben boos. Heel erg boos.

Harry smijt de hoorn op het telefoontoestel.

Harry: Rotzak. Rotzak. Rotzak.

Terwijl Harry dit schreeuwt kijkt hij opzij en ziet de net verdwijnende Ria. Hij wrijft zich de ogen uit en loopt haar even na, blijft dan verbijsterd staan.

Het wordt donker.

□□□

Als het weer licht wordt, zit Harry aan een tafel en trommelt er zenuwachtig met de vingers op. Stella zit naast hem en bekijkt de krant.

Stella: Twee dijen en de romp hebben ze ook al gevonden.

Harry: Zolang ze de kop niet vinden zullen er vraagtekens zijn.

Stella: (uit de krant voorlezend) Er is nog altijd geen volledige zekerheid dat de gevonden lichaamsdelen van een vrouw afkomstig zijn. Anatomische bijzonderheden wijzen wel in deze richting.

Harry: (voor zich uit) Men heeft haar veel te rap gevonden.

Stella: (uit de krant voorlezend) De ingewanden werden uit het bekken verwijderd. Ook de ribbenkast is ledig, van de longen blijft zo goed als niets over. (Harry bekijkend) De borsten zijn afgesneden.

Harry: Ik rekende op vier à zes weken. Goede staat van ontbinding. Beschadiging door scheepsschroeven. Gedeeltelijk opgepeuzeld door karpers. (nu meer in de richting van Stella) Ik ben in dat kanaal nog gaan hengelen. Ze ging mee. Ze wou met de voeten in het water zitten, maar vreesde dat de karpers in haar tenen zouden bijten.

Stella: (uit de krant voorlezend) Het lichaam is op vakkundige wijze aan de gewrichten gescheiden. De dader moet ongetwijfeld gezocht worden in kringen van slaggers of dokters.

Harry: En ik ben taxivoerder. Haha!

Stella: Heb je ooit bij een slager gewerkt?

Harry: *(heftig)* Nee. Ah, meer dan tien jaar geleden; een paar maanden maar. Niemand weet dat nog.

Harry trekt de krant uit de handen van Stella en klopt er op.

Harry: Dàt is belangrijk. *(leest voor)* Een vrouw verklaart ongeveer een week geleden drie personen te hebben gezien die in de richting van het kanaal gingen en zich vreemd gedroegen. Een had een pak in de hand en een ander had een pak over de schouder. Vraagtekens, Stella. Hoe meer, hoe liever. Hier nog zo een: Te Brugge is sinds vorige week Anna P. verdwenen, na een ruzie met haar man. Een en ander in de persoonsbeschrijving van deze vrouw klopt met de in het kanaal gevonden lichaamsdelen.

Stella: Toch kan ik er niet van slapen.

Harry: Je weet wat je zeggen moet als het ooit tot een ondervraging komt.

Stella: Ja, ja.

Harry: Maar zover zijn we nog niet. Vandaag komt haar brief toe.

Stella: Maar als het toch uitkomt ...

Harry: Geen doemdenken, Stella. Als het uitkomt krijgen we hoogstens twee jaar celstraf. Het stuksnijden van een lijk is geen misdaad. Ik zal de beste advocaat van de streek nemen.

Stella: Misschien kunnen we in de gevangenis trouwen.

Harry: Hei, wat lief dat je daaraan denkt. *(het gezicht van Stella in de handen nemend)* Ik heb in Brussel geïnformeerd naar de mogelijkheden om met een kind van nog geen zestien te trouwen.

Stella: Ik ben geen kind.

Harry: *(haar op zijn schoot trekkend)* Ik heb het kind in een vrouw veranderd. Hier beneden in de kelder. Op een zak aardappelen. De vierde januari. Weet je het nog?

Stella: Ja. Zoiets vergeet men niet. De vierde januari. 't Was een beetje koud in de kelder, maar ik gloeide als nooit voorheen.

Harry: Met trouwen moeten we wachten tot je achttien bent.

Stella: Nog zolang?

Harry: 't Zal vlug voorbij zijn. Wordt er in de fabriek nog over de zaak gekletst?

Stella: Elke dag. (*imiterend*) Hoe groot was Ria ? Eén meter acht en zestig, als die vrouw in het kanaal? (*weer gewoon*) Ik wou dat ik er kon wegblijven.

Harry: Doorbijten, Stella. (*met het haar van Stella spelend*) Na de lastige dagen zullen er heerlijke dagen komen. Na deze winter wordt het voor jou voor het eerst een échte lente.

Stella: Misschien wil ik wel een kind van je.

Harry grijnst even, wrijft over haar buik.

Stella: Moeder is terug zwanger, voor de zesde keer al.

Harry: Vruchtbare familie. Een kind zegt me wel iets.

Stella: Kon Ria geen kinderen krijgen?

Harry: Niet meer.

Stella: Is het waar van die abortus?

Harry: Wie spreekt daarover?

Stella: De vakbondssecretaris. Je zuster was er tegen dat je met Ria trouwde, zei hij. En je moeder ook. Ria had een verdacht verleden, had met veel mannen gelopen en was een paar keer zwanger geweest. Niemand begreep waarom je met haar trouwde.

Harry: Ze was zwanger.

Stella: Van jou?

Harry: Misschien. Het kind is doodgeboren.

Stella: En later niet meer?

Harry: Nee. Zwijg er nu over.

Stella: (*na een poos*) Iemand heeft een kreet gehoord.

Harry: Welke kreet?

Stella: De avond vóór Ria doodging. Iemand van de fabriek die met de fiets voorbijkwam. Ze heeft het aan haar moeder verteld.

Harry: En dan?

Stella: Haar moeder geloofde het niet. Ze dacht dat het een of ander dier was.

Harry: Juist. Alle katten van het dorp vrijen dat de stukken er af vliegen. Al jankend. Al kreten slakend.

Stella: Daar heb ik niet aan gedacht.

Harry: Is ook niet nodig. 't Is beter dat je zo weinig mogelijk commentaar geeft.

Stella: Men zegt ook dat je overal gaat vertellen dat Ria ziek was.

Harry: Ziek is. Is. Is. Ze is verdwenen.

Stella: Dat ze zenuwziek is. En al vier keer zelfmoord wilde plegen. Dat ze zou gezegd hebben: ik zal een diep water zoeken en ik spring er in. Dat ze weigert zich door een dokter te laten verzorgen.

Harry: En dat ze drinkt. Porto en rum.

Stella: Ja. Ook dat.

Harry: En dat ze geld pikt. Al zes jaar.

Stella: Ja. Ook dat.

Harry: Heb ik inderdaad gezegd. Iedereen mag het weten. En wat zeg jij?

Stella: Dat ik van niets weet.

Harry: Goed.

Stella: Af en toe maken ze een grapje. Over die ene keer dat ze ons bij de fabriek gezien hebben, en dat je mijn borsten streefde.

Harry: (*zich tegen de kop slaand*) Stommerik. Maar ik kon het niet laten.

Stella: Ze loeren naar mijn buik en zeggen: is dat buikje van jou nog niet aan het groeien? Harrietje zal er wel niet kunnen afblijven nu zijn Ria weg is.

Harry: En wat zeg je dan?

Stella: Dat je me toen alleen maar hebt vastgepakt omdat het nieuwjaar was.

Harry: 't Was lang voor nieuwjaar.

Stella: Dat zeggen ze ook.

Harry: Zo weinig mogelijk zeggen, Stella. Maar als je iets zegt, maak je dan maar eens kwaad. Je zegt: ik ben de beste vriendin van Harry's vrouw. Hoe zou ik haar kunnen bedriegen?

Stella: Mag ik morgen zeggen dat Ria niet meer terugkeert, dat ze van uit Brussel geschreven heeft?

Harry: Wacht tot overmorgen.

Stella: Ik moet naar huis.

Harry: (zijn armen rond haar lichaam slaand) We trouwen, Stella. Je leven lang zal je een goed en lekker vrouwtje voor me zijn. Ik hou van jou.

Stella: Ik hou ook van jou.

Stella zoent zijn hoofd, maakt zich uit de omarming van Harry los en gaat wuivend weg. Ze ziet de intussen opgekomen en nog steeds in rode sluiers gehulde Ria niet, die op de achtergrond staat. Harry ziet haar wel.

Harry: Weg. Weg.

Harry loopt met dreigende arm op Ria toe; ze wijkt achteruit en verdwijnt. Harry loopt haar achterna.

Het wordt donker.

□□□

De telefoon rinkelt. Harry komt op, neemt langzaam de hoorn van het toestel.

Harry: Taxi Van Aelst.

(onverschillig) Vrack.

Ben ik kwaad geweest?

Nee, Vrack. Maar er is een belangrijk nieuw feit. Ria heeft een brief geschreven. Ze zit in Brussel. Ze komt niet meer terug, schrijft ze. Maar ik zal haar gaan zoeken. Ik wil Ria terug hebben.

Ja, Vrack, maar zo'n idioot ben ik niet; als ik mijn vrouw in stukken zou snijden, zou ik ze niet op vijfhonderd meter van jouw woning in het water gaan gooien. Ik reed er mee naar Wallonië en gooide ze ergens in de Maas of zo. Ver van hier.

Heb ik er ooit over geklaagd?

Ja, ze is koppig. En zeuren kan ze ook.

Ah ja, een beetje eenzaam misschien. Wat zenuwziek.

Neerslachtig. Dàt is het goede woord. Vooral de laatste tijd. Ze eet niet veel meer. Zit daar maar achterdochtig te kijken. Doe toch iets, zeg ik dan. Brei een paar sokken voor me, of een trui. Maar ze kan niet eens breien. Of wil het niet kunnen. Ik heb mijn moeder altijd zien breien. Winter en zomer.

Nee, de krant van vandaag heb ik nog niet gezien. Heeft het dreggen nog resultaat opgeleverd?

De in rode sluiers gehulde Ria verschijnt op de achtergrond.

Harry: Een tweede arm met hand én een voet. Dan is ze bijna volledig. Als ze de kop nog vinden...

(grinnikend) Iemand heeft ingewanden op het water zien drijven en hij heeft ze laten drijven. Zou ik ook doen, Vrack. Als de binnenschippers een konijn slachten gooien ze de ingewanden gewoon in het kanaal. Iedereen weet dat. De snoeken en de karpers worden er dik van.

Ja, Vrack, ja.

Die zaak van dat wit poeder. Dat gaat door.

Hoeveel?

Is al een stuk beter dan je eerste aanbod.

Ik kom dat geld vandaag nog halen.

Ria komt naderbij. Ze legt een omslag naast Harry. Hij ziet het niet. Ze gaat weer naar de achtergrond en verdwijnt.

Harry: Morgen ga ik naar Brussel. Ria zoeken, ja.

Dag Vrack. Tot straks.

Harry legt de hoorn op het telefoontoestel en ziet de omslag. Kijkt er naar.

Harry: Ministerie van Justitie. Gerechtshof.

Hij neemt de omslag en scheurt hem ongeduldig open. Leest de inhoud en kijkt recht voor zich uit.

Harry: Kalm blijven, Harry, kalm blijven. *(nog eens de brief beijkend)* Mij aanmelden bij onderzoeksrechter Devoghel, eerste verdieping. Morgen, om negen uur. Nooit van mijn leven.

Het wordt donker.

□□□

Harry komt op. Hij trekt een wat hijgende Stella aan de hand mee.

Harry: We gaan naar de Provence. Eerst naar Parijs, daar kopen we een blauwe mantel, een blauwe hoed en nieuwe schoenen. En donkerblauwe lingerie. En dan rijden we naar het zuiden, naar de zon. Speelreis, Stella. Grote liefde in kleine hotelletjes. Onder een valse naam natuurlijk. Ik ben Freddy Vrack, met Ck en jij bent Simone Lejeune.

Stella: La toute jeune Simone Lejeune.

Harry: En we eten coq au vin en drinken wijn tot onze liefde niet meer gewoon gloeit, maar in vuur en vlam staat. En we maken een kind, een zonnekind.

Stella: *(zich aan Harry vastklappend)* Mijn Harry, mijn Harrietje.

Harry: We zouden ook gewoon naar Brussel kunnen gaan. Doen alsof we Ria gaan zoeken.

Stella: In Brussel eten ze ook coq au vin.

Harry: Ja. Ja. En Franse wijn is er ook.

Stella: En blauwe mantels voor Simone Lejeune.

Harry: We kopen een hele grote blauwe mantel en we kruipen er samen in. We verbergen ons in een blauwe mantelzee.

Stella: Ze zullen ons niet vinden.

Harry: En als ze ons vinden ...

Stella: Dan kruip ik op je. Ik bescherm je met mijn lichaam. Schiet maar, zal ik roepen, vóór je Harry raakt, moet je mij doden.

Harry: Na de speelreis, samen sterven. Romantisch idee. Maar 't zal niet nodig zijn. *(haar lange haren strelend)* Als al die narigheid voorbij is, zullen we trouwen. We gaan in Gent of in Antwerpen wonen. In een grote stad is met een taxi-bedrijf veel meer te verdienen dan hier. Ik zal een chique Madame van je maken.

Stella: Ik zal altijd van je houden, Harry. Mijn hele leven lang.

Harry: Ja, schatje. Zoek rap wat kleren bij elkaar. Er staat een koffer in de kleerkast. *(een beetje spottend, terwijl Stella afgaat)* En vergeet de Cadum niet. *(wat grinnikend)* Ze is verzot op Cadum-zeep. Bij de andere was het Palmolive. Geen van beide heeft er ooit aan gedacht dat ik de wijven liever in ongewassen toestand vastneem. Met een zweetgeurtje onder de armen. Liever okselzweet dan Soir de Paris. Vrouwenzweet stimuleert. Bij mij toch.

Stella: *(opkomend, met een koffer)* Zei je iets, schat ?

Harry: Nee, ik dacht na.

Stella: De koffer stond al klaar. Met veel meer er in dan ik nodig heb. Misschien was Ria toch wel van plan om weg te gaan.

Harry: Dat kan een goed dwaalspoor worden. We gooien de koffer met h  r kleren ergens tussen Gent en Brussel in het water. En we steken onze spullen in een andere koffer.

Stella: *(de koffer neerzettend)* Hoelang blijven we weg?

Harry: Een week. En dan zijn we  f terug,  f in de gevangenis.

Stella: De gevangenis?

Harry: Niet aan denken. Schrikt het je af?

Stella: Niet als ik weet dat je van me houdt.

Harry: Als het zo ver komt: op de tandjes bijten, kind. Het komt er op aan slimmer te zijn dan de politie en daar werken minder idioten dan ons lief is. Ze zullen brutaal zijn, of schijnvriendelijk, ze zullen dreigen, ze zullen je met harde woorden tegen de oren slaan, of ze zullen stroop op je lippen smeren, stroop die zoet zal smaken maar vol vergif steekt, ze zullen honderd of tweehonderd maal dezelfde vraag stellen, uren lang, dag en nacht als het moet. Met de hoop dat je er gek van wordt.

Stella: Ik zal niets zeggen, Harry.

Harry: (haar tegen zich aantrekkend) 't Zal hard zijn.

Stella: Ik zal aan jou denken, aan je lippen en je handen, aan heel mijn grote, sterke Harry. En ik zal niets zeggen.

Harry: Zo lang mogelijk volhouden.

Stella: Zo lang mogelijk volhouden.

Harry: En dan grabbelt men je vast. Kom, oefening nummer twee.

Harry grabbelt Stella vast, duwt voortdurend haar gezicht op de tafel, imiteert een soms brutale, soms lijzige politie-inspecteur.

Harry: Zeg het, zeg het.

Stella: Neen.

Harry: We sluiten je twintig jaar lang op in een duister hok. Of nog langer.

Stella: Ik heb niets te zeggen.

Harry: Dat hou je niet uit. Twintig jaar in een duister hok.

Stella: Ik hou van Harry en hij houdt van mij. Daarom zal ik het uithouden.

Harry: Sinds wanneer hou jij van die Harry? Dat mag ik toch wel vragen, zeker. Zo'n klein, onschuldig vraagje.

Stella: Ik weet het niet meer.

Harry: Weet je het niet meer? Kan niet. Zoiets vergeet men toch niet. Of is hij de eerste niet geweest?

Stella: Hij is de eerste geweest. De enige.

Harry: De eerste en de enige. En je was nog niet eens veertien jaar oud.

Stella: Toch wel.

Harry: Was je al veertien?

Stella: Veertien en half. Veertien en acht maanden.

Harry: En hoe heb je hem leren kennen?

Stella: Door mijn vader.

Harry: Wist je vader dat je met Harry aan het vrijen was?

Stella: Neen.

Harry: Dacht ik al. Veertien jaar en acht maanden. En die Harry die meer dan dubbel zo oud is. En getrouwd. Je wist toch dat hij getrouwd is?

Stella: Ja, ja. Mijn vader wou dat ik ging werken. Het ging niet zo goed op school. Hij vroeg aan Harry of ik met hem en Ria kon meegaan.

Harry: Meegaan?

Stella: Toen had Harry zijn taxi nog niet. Hij werkte ook in de fabriek. Samen met Ria. En mijn vader zei: ga maar met de Van Aelsten mee, dan ben je veilig op straat. De avondploeg werkt tot negen uur en als het vroeg donker is...

Harry: Dan zouden er wel eens struikrovers kunnen opduiken.

Stella: Ja. Zei mijn vader ook.

Harry: En wat zei mevrouw Van Aelst daarvan?

Stella: Ria? Ze is mijn beste vriendin geworden.

Harry: Was je een beetje intiem met haar?

Stella: Intiem?

Harry: Kon je goed met elkaar opschieten?

Stella: Heel goed. Ik heb een wollen trui voor haar gebreid.

Harry: En zij een voor jou.

Stella: Ze hield niet van breien.

Harry: En van Harry hield ze ook niet.

Stella: Ze zei van wel. Als ze tien woorden sprak, waren er negen over Harry bij.

Harry: Kon ze zo hard liegen?

Stella: Ze was jaloers.

Harry: Op jou?

Stella: Op alle vrouwen. Ze was er tegen dat Harry taxivoerder werd. Ze dacht dat hij het alleen maar deed om met vrouwen rond te rijden.

Harry: Wist ze dat Harry achter je aan zat?

Stella: De twee eerste maanden niet.

Harry: En daarna?

Stella: Toen betrapte ze ons in de keuken. Harry had zijn armen rond mij geslagen en hij zoende me.

Harry: En toen werd zijn vrouw erg boos.

Stella: Nee.

Harry: Nee? Zei ze niets?

Stella: Niet veel.

Harry: Wat zei ze?

Stella: Je moet je niet generen, zei ze. En ze sloeg de deur toe.

Harry: En dan was ze boos.

Stella: Een beetje. Ze zei niet veel meer. En ze deed rare dingen.

Harry: Wat bedoel je?

Stella: Ze begon te drinken. En wilde zich de keel oversnijden met een scheermes. Of ze zei: ik spring in het water.

Harry: En dan heeft Harry haar gedood?

Stella: Neen, dat heeft hij niet gedaan. Ze is in het water gesprongen. In de regenput.

Harry: Hoe weet je dat?

Stella: Ria is tijdens de nacht opgestaan. Harry heeft het niet gehoord. Toen hij 's morgens om halfzes wakker werd was ze weg.

Harry: Met pak en zak op reis gegaan.

Stella: Neen. Harry vond haar nergens. Toen keek hij buiten en zag dat het deksel van de regenput was weggenomen. Hij dacht: oeioeioei, als er maar niets ergs gebeurd is. En 't was gebeurd. Ze lag in het water. Harry haalde haar uit de put. Ze was dood.

Harry: Ja, ja, dood was ze. Maar daarom nog niet verdronken. Door zelf in die put te springen.

Stella: Hij heeft haar niet vermoord. Ze is in het water gesprongen.

Harry: Hoe weet je dat?

Stella: Ze lag kletsnat in de keuken.

Harry: Wanneer?

Stella: 's Morgens om acht uur. Ik kwam Ria halen om samen naar de fabriek te gaan.

Harry: En wat zei Harry?

Stella: Hij was bang dat men hem zou verdenken haar vermoord te hebben.

Harry: En dan?

Stella: Het lijk moet verdwijnen, zei ik.

Harry: Zei jij dat?

Stella: Ja, ik.

Harry: En dan?

Stella: Harry heeft het lijk aan stukken gesneden.

Harry: Helemaal alleen?

Stella: Ja. Eerst het hoofd. Dat duurde wel tien minuten. En dan heeft hij de buik opengesneden, van onder naar boven, van tussen het spleetje tot aan de borsten.

Harry: Met een slagersmes?

Stella: Nee. Met een klein mesje. Een aardappelmesje.

Harry: Kan niet.

Stella: Jawel. Tijdens het snijden is het in twee gebroken.

Harry: En waar is dat mes?

Stella: Ik weet het niet. Ergens in een gracht gegooid.

Harry: Jij hebt niet gesneden?

Stella: Ik heb alleen de benen vastgehouden en de armen. En dan hebben we alles in een pak gedaan.

Harry: Een pak. Eén pak?

Stella: Zes of zeven pakken.

Harry: Zat het hoofd ook in een pak?

Stella: Dat weet ik niet. Ik heb Harry in de tuin zien graven en in het aardappelveld naast het huis.

Harry: Ligt het hoofd in dat veld?

Stella: Ik heb hem alleen zien graven en iets in de grond stoppen.

Harry: Het hoofd?

Stella: Misschien. Ik weet het niet zeker.

Harry: En dan heb je de pakken in het kanaal gegooid.

Stella: Dat heeft Harry alleen gedaan.

Harry: En jij?

Stella: Ik heb de keukenvloer gereinigd en een paar bebloede kledingstukken van Ria verbrand. Ik heb mijn handen gewassen en ik ben naar de fabriek gegaan. Ik was nog net op tijd.

Harry: Kan niet. Om acht uur bij Harry aankomen. Helpen een lijk in stukken snijden. Vloer reinigen. Handen wassen. En om negen uur in de fabriek aankomen. Hoe ver is de fabriek?

Stella: Tien minuten van Harry's woning.

Harry: En hoe lang heeft het snijden geduurd?

Stella: Een half uur.

Harry: Kan niet.

Stella: Een half uur. Maar heel precies weet ik het niet. Ik heb geen horloge.

Harry: Iets meer dan een half uur. Met dat grote slagersmes.

Stella: Ik heb alleen een aardappelmesje gezien.

Harry graait in Stella's haar. Hij spreekt weer met zijn gewone stem.

Harry: Niet slecht, Stella. Een beetje mist rond de verdenking strooien, dat kan soms helpen. Aan die tweede oefening moet hier en daar nog wat bijgeschaafd worden. Dat doen we in Brussel. Nu schrijf ik een brief naar mijn vader.

Harry neemt een blad papier en een pen. Hij schrijft.

Harry: Liefste vader en moeder, ik ben in Brussel om Ria te zoeken. Als iemand naar mij komt vragen, zeg dat dan maar. Stella is met mij meegegaan.

Stella: Moet dat ook in de brief?

Harry: Natuurlijk. Anders word ik nog beschuldigd van schaking van een minderjarige. En laat me nu dat briefje voltooien. *(nadat hij mompelend een paar woorden heeft herlezen)* Ik weet niet hoe lang ik weg blijf, maar ik denk niet dat het lang zal duren. De groeten aan alle familieleden en aan de burens. Uw zoon, Harry.

Harry vouwt het blad papier, steekt het in een omslag, likt aan de gomstrook en kleeft de omslag dicht.

Harry: Gooien we vanavond in een Brusselse brievenbus. Vlak voor we lang en lekker diep gaan vrijen.

Stella: Lekker diep. Ik verlang er naar.

Harry: Ik ook.

Harry omhelst Stella.

Het wordt donker en het blijft een hele poos donker. Ergens rammelt een ketting.

□□□

Harry zit tegenover de onderzoeksrechter. Hij is wat onzeker en ziet er moe uit. Hij veegt met zijn mouw het zweet van zijn gezicht.

Harry: Ik ben onschuldig, meneer de onderzoeksrechter. Onschuldig.

Onderzoeksrechter: Over schuld of onschuld wordt later gepraat. Antwoord nu gewoon, maar waarheidsgetrouw op mijn vragen.

Harry: Ja, meneer de onderzoeksrechter. Ik zal op alle vragen een eerlijk en waarheidsgetrouw antwoord geven.

Onderzoeksrechter: We beginnen bij het begin.

Harry: Het begin? Welk begin?

Onderzoeksrechter: Het allereerste begin. Hoe heeft u uw vrouw leren kennen?

Harry: Bijna veertien jaar geleden. Ik was een goede zeventien jaar oud. Was per trein naar Brussel gereisd, min of meer van huis weggelopen. Ik heb haar in Anderlecht leren kennen. Ze verbleef nog in het weeshuis; ze werkte er in de keuken en wou er weg.

Onderzoeksrechter: Was ze door haar ouders in de steek gelaten?

Harry: Ze was wees, meneer de onderzoeksrechter. Toen ze ongeveer tien jaar was heeft haar moeder zelfmoord gepleegd. Haar vader heeft ze nooit gekend.

Onderzoeksrechter: En na die eerste kennismaking is u nogal rap getrouwd.

Harry: Ze heeft me gewoon verleid, meneer de onderzoeksrechter. Ik was een onervaren jongen van het platteland, ik was nog nooit met een vrouw echt intiem geweest.

Onderzoeksrechter: En uw verloofde? Was ook zij nog onervaren op dat gebied?

Harry: Zij? Ik stelde me daar geen vragen over. Het was gewoon betoverend mooi voor mij. Pas later heb ik gehoord dat ze een bewogen leven achter de rug had. Toen ik met haar wilde trouwen, heeft mijn zus een en ander onderzocht. Ze had twee afgebroken zwangerschappen achter de rug. Van twee verschillende mannen. Getrouwde mannen, meneer de onderzoeksrechter.

Onderzoeksrechter: Heeft u dat ook aan uw ouders verteld?

Harry: Mijn moeder zei dat ik met zo'n slet niet moest trouwen. Ze was ook vijf jaar ouder dan ik. Ook dat nam mijn familie haar kwalijk.

Onderzoeksrechter: Maar u nam haar niets kwalijk. Waarom niet?

Harry: Ik ben er mee getrouwd omdat ik haar lief had, meneer de onderzoeksrechter.

Onderzoeksrechter: Was het niet meer een onbezonnen verliefdheid dan een echte liefde?

Harry: In het begin misschien wel. Maar zeer spoedig zijn verliefdheid en liefde in elkaar gevloeid. Ze was de eerste, de enige, ik kon geen vergelijkingen maken en onze relatie liep aan alle kanten goed gesmeerd.

Onderzoeksrechter: En later?

Harry: Ah, later. Ik heb er nooit over geklaagd.

Onderzoeksrechter: Uw vriend Vrack heeft daar heel andere dingen over verteld.

Harry: Wat heeft Vrack gezegd?

Onderzoeksrechter: Dat u haar een Ding noemde en haar als een Ding behandelde.

Harry: (met een heel verbaasd gezicht) Wat heeft hij gezegd?

Onderzoeksrechter: Dat u nooit haar naam noemde. Dat u ze als een gebruiksvoorwerp behandelde.

Harry: Dat is helemaal verkeerd begrepen. Het klopt dat ik haar af en toe een Ding heb genoemd. Ding dit en Ding dat. Ding is boodschappen gaan doen. Ding is soep aan het maken. Ik heb gisteren met ons Dingetje gevrijd. En dan? Een zotte gewoonte, meneer de onderzoeksrechter.

Onderzoeksrechter: Meneer Vrack heeft daar een heel ander gedacht over.

Harry: Ooit was Vrack een vriend. Ik heb gedacht dat het een vriend was. De smeerlap. Ding dit en Ding dat! Hij heeft mij ook nooit Harry genoemd. Vanaelst, zei hij. Ja, Vanaelst. Neen, Vanaelst. En als hij vijf pinten bier gedronken had was het Aelstermanneke dit en Aelstermanneke dat. En ik zei ook niet: André. Ik heb hem nooit André genoemd. Voor mij was hij Vrack. Of Vrackske, na een paar pinten. Is dat verkeerd? Achter dat Ding moet u niets gaan zoeken. Er zit niets achter.

Onderzoeksrechter: Meerdere personen hebben de verklaringen van meneer Vrack bevestigd. Ook uw vriendin Stella.

Harry: Ach, Stella. (na een poos) Ik had ook Stella een Ding kunnen noemen. Ouwe Ding en jonge Ding. Om het uit elkaar te houden. Maar ik vond Stella een leuke naam.

Onderzoeksrechter: Veertien was die Stella toen u ze voor het eerst hebt vastgegrepen. Dat alleen is voldoende om u achter de tralies te steken.

Harry: (met de armen in de lucht) Ach, meneer de onderzoeksrechter. Wat zal ik daarover zeggen? Ze kwam en stilaan vatte ik liefde voor haar op.

Onderzoeksrechter: U heeft haar in het verderf gestort.

Harry: Haar in het verderf gestort? Zo heb ik het nooit bekeken, meneer de onderzoeksrechter.

Onderzoeksrechter: (roepend) Veertien was ze. Veertien.

Harry: Nee, nee. Geen veertien. Vijftien. Vijftien en half, toen het echt begon.

Onderzoeksrechter: Ze was nog een kind.

Harry: Een kind? Een vroegrijp kind. Ik heb haar niet meegelokt. Ze is uit zichzelf gekomen.

Onderzoeksrechter: U heeft haar met schone woorden naar u toe gelokt en dan schaamteloos verleid.

Harry: Nee, meneer de onderzoeksrechter. Het was niet nodig haar te lokken. Het zit in haar bloed. Als alle vrouwen zo waren, zouden er minder moorden gebeuren in de wereld.

Onderzoeksrechter: En de trouwbeloften die u haar deed?

Harry: Trouwbeloften? U moet daar geen belang aan hechten.

Onderzoeksrechter: Ze geloofde er in. En daarom hecht ik er wel belang aan.

Harry: Ik niet, meneer de onderzoeksrechter. Ik hecht er geen enkel belang aan.

Onderzoeksrechter: Ontkent u dat u haar beloofde te zullen trouwen?

Harry: Dat was toch niet meer dan een beetje veroveringstactiek. Haar vastpakken en zeggen: schatje, wanneer trouwen we?

Onderzoeksrechter: U heeft het haar zonder vraagteken gezegd.

Harry: Zonder vraagteken ... Heeft dat belang? Als ik zei: trouwen, dan bedoelde ik er toch niet mee dat we écht zouden trouwen. Ik wàs getrouwd.

Onderzoeksrechter: Wanneer heeft u Stella gezien op de dag van de feiten?

Harry: (aarzelend, hij heeft geen zin om deze vraag te beantwoorden) Stella voor het eerst en voor het laatst, eerst en laatst gezien ... Even nadenken. Wanneer heb ik Stella voor het laatst gezien? Op de dag van de verdwijning?

Onderzoeksrechter: Op de dag van de moord.

Harry: De dag van de moord? Er is geen moord, meneer de onderzoeksrechter. Heb ik al twintig keer gezegd, dertig keer, veertig keer. Ik ben niet van zin het voor de een en veertigste keer te zeggen. Of zal ik het toch zeggen? (met grote nadruk) Er is geen moord.

Onderzoeksrechter: U heeft bekend dat u haar lijk in stukken heeft gesneden.

Harry: Ja, ik weet het. Ik ben een stommerik. Ik had haar gewoon in het water moeten laten liggen. Ze niet in stukken snijden. Naar de politie gaan en zeggen: mijn vrouw ligt in het water. Wedden dat men dan zou gezegd hebben: je hebt haar laten verzuipen. Ik heb haar uit het water gehaald, meneer de onderzoeksrechter. Met veel moeite. Met een riek, die daar toevallig lag. Ik schrok toen ik zag dat de riek haar gezicht had opengescheurd. Ik heb haar kletsnat in de armen

genomen, meneer de onderzoeksrechter. Ria, Ria, heb ik gezegd, mijn klein lief Dingetje, waarom doe je toch zoiets?

Onderzoeksrechter: U maakt er een komedie van.

Harry: Nee, dat is geen komedie. Terwijl ik haar naar binnen droeg, heb ik me afgevraagd wat er nu verder gebeuren moest. Een zelfmoord in zo'n roddeldorp. Het ging al zo slecht met mijn taxibedrijf, dit zou de zaak helemaal kapot maken. Ik heb gedacht: niemand mag weten dat Ria zich gezeftmoord heeft. Ze moet gewoon verdwijnen. Daarom heb ik haar in stukken gesneden.

Onderzoeksrechter: U heeft haar in stukken gesneden. Helemaal alleen?

Harry: Ja, helemaal alleen.

Onderzoeksrechter: Stella heeft bekend dat ze heeft meegeholpen.

Harry: Néé, Stella heeft niet meegeholpen.

Onderzoeksrechter: Niet meegeholpen? Ook niet een klein beetje?

Harry: Geen moment heeft ze meegeholpen. U moet dat arme kind met rust laten. Ik heb het lijk aan stukken gesneden. Ik alleen. Ik alleen. Stella was er niet bij. Ze is onschuldig.

Onderzoeksrechter: Terwijl u sneed en kapte en zaagde, heeft Stella de benen vastgehouden. En de schouders. Ze heeft bekend.

Harry: Onzin. De benen vastgehouden ... Fantasietjes van uw inspecteurs.

Onderzoeksrechter: Er komt een wedersamenstelling. En een confrontatie met Stella.

Harry: Confrontatie ... Ja, ja. Breng Stella maar hier. Ik wil graag met haar geconfronteerd worden. Heel graag zelfs.

Onderzoeksrechter: Begint u niet een beetje te begrijpen dat liegen geen zin heeft?

Harry: Ik weet het. Liegen heeft geen zin.

Onderzoeksrechter: Waarom liegt u dan?

Harry: Ik lieg niet, meneer de onderzoeksrechter. Ik verdedig haar.

Onderzoeksrechter: Door edelmoedige ridder te spelen.

Harry: Edelmoedige ridder spelen. Ja, ja. Daar wordt mee gelachen. Maar ik ben wat ik ben. Een edelmoedige en wat naïeve ridder.

Onderzoeksrechter: Ik herhaal de vraag: heeft Stella eraan meegewerkt of niet?

Harry: (hij veegt met een mouw het zweet van zijn voorhoofd) Ja, ja. Ik zal het maar toegeven. We hebben het samen gedaan. Ze wou me helpen. Ze zag dat ik in de put zat. En dat ik het hoofd verloren had.

Onderzoeksrechter: Dat uw vrouw haar hoofd verloren had. Over dat hoofd van Ria heeft Stella meer verteld dan over uw hoofd.

Harry: (verbaasd opkijkend) Ria's hoofd? Moeten we daar nog eens over beginnen?

Onderzoeksrechter: Ook meneer Vrack heeft daar een en ander over gezegd.

Harry: Vrack, nog eens Vrack. Wat heeft Vrack gezegd?

Onderzoeksrechter: Zelfs vóór de feiten had u niet veel respect voor het hoofd van uw vrouw. U heeft er heel vaak spottende, oneerbiedige en schunnige opmerkingen over gemaakt. Vrouwen hebben geen kop nodig, heeft u gezegd.

Harry: Heb ik dat gezegd? Ja. Ik heb dat misschien gezegd. Al zwanzend heb ik gezegd: vrouwen hebben geen kop nodig. Alleen wat onder de kop zit heeft belang. Heb ik misschien gezegd. Een mens zegt zoveel.

Onderzoeksrechter: U heeft uw vrouw een goedkope hoer genoemd. Zegt meneer Vrack. En op een confrontatie zal hij het herhalen.

Harry: Dat herinner ik me niet. Maar het is best mogelijk dat ik ooit eens gezegd heb: ik ben met Ria getrouwd omdat ik niet genoeg geld heb om naar de hoeren te gaan. Goedkope zwans. Meer moet u daar niet achter zoeken.

Onderzoeksrechter: Naar het hoofd van uw vrouw zijn we al dagen aan het zoeken.

Harry: Dat hoofd heb ik gewoon in het water gegooid. Heb ik deze morgen al gezegd, ook al dertig of veertig keer.

Onderzoeksrechter: De duikers hebben het hoofd niet gevonden.

Harry: Dan hebben ze niet goed gezocht. Het hoofd ligt er, ze moeten maar zoeken tot ze het vinden.

Onderzoeksrechter: Er is met een grote nauwkeurigheid gezocht. Een van de duikers heeft op de bodem van het kanaal zelfs een knoop gevonden.

Harry: (spottend) Hij heeft zelfs een knoop op de bodem van het kanaal gevonden! Zelfs een knoop. Knappe duiker. Hij vindt een knoop. En een hoofd dat tweeduizendmaal groter is, dat vindt hij niet.

Onderzoeksrechter: Misschien ligt het hoofd wel in uw tuin. Of in het veld naast uw huis.

Harry: In de tuin? Het veld naast het huis? Het zoveelste fantasietje.

Onderzoeksrechter: We zijn de tuin aan het onderzoeken. En als daar niets gevonden wordt, zal er op het veld worden gezocht. Door acht opgevoerde werklozen, onder leiding van twee rijkswachters.

Harry: Wat een drukte. Wat verloren werk. Hoe diep spitten ze?

Onderzoeksrechter: Voldoende diep. Ik wil en zal dat hoofd zien.

Harry: Misschien spitten ze maar zeventig centimeter diep. En als dat hoofd van u nu eens tachtig centimeter diep ligt?

Onderzoeksrechter: (*kwaad*) Drijf er maar niet de spot mee.

Harry: Ik spot niet, meneer de onderzoeksrechter. Ik ben alleen verbitterd. Ze hebben al mijn hele huis overhoop gehaald. Drie huiszoekingen. Zonder resultaat. Zonder noemenswaardig resultaat. En nu nog de tuin vernielen. Ik ben het beu. (*na een poos*) Ik zeg niets meer.

Het wordt donker.

□□□

Harry zit weer tegenover de onderzoeksrechter. Zijn haar is verward en hij ziet er erg moe uit. Hij gaat wat rechter zitten, veegt het zweet van zijn voorhoofd en maakt zijn hemd wat lossier.

De in rode sluiers geklede Ria verschijnt op de achtergrond. De onderzoeksrechter ziet of hoort haar niet. Voor Harry is ze nog altijd dezelfde ongrijpbare en hinderlijk hoorbare schim.

Ria heeft een rammelende ketting in de handen en komt dichterbij. Het gerammel van de ketting verontrust Harry, hij kijkt schichtig om zich heen, schudt het hoofd, rilt af en toe. Hij praat soms met veel moeite.

Onderzoeksrechter: Vandaag krijgt u nog eens de kans om de waarheid te vertellen.

Harry: Ik heb Ria niet vermoord, meneer de onderzoeksrechter. Misschien heb ik niet gedaan wat ik moest doen, maar ik heb haar niet vermoord.

Onderzoeksrechter: U heeft bekend dat u haar lichaam in zes of zeven stukken heeft gesneden. Doet de herinnering aan dat snijden geen pijn?

Harry: (*in het ijle kijkend*) Soms zie ik het terug, 's nachts bij het wakker worden. Die lege ruimte, zonder ingewanden, zonder maag. Zonder longen.

Onderzoeksrechter: U heeft de longen met opzet verwijderd. In de longen zat het bewijs dat u liegt. Zat de waarheid over de moord.

Harry: Waarheid? Welke waarheid?

Onderzoeksrechter: Dat ze levend in het water werd geworpen.

Harry: Ze is zelf in het water gesprongen. Ik ben helaas de enige die het kan weten.

Ria komt dichterbij en laat de ketting rammelen. Harry krimpt in elkaar, bedekt de oren met beide handen. Slikt een plotse vloed van speeksel in. Ria laat de ketting nog eens rammelen.

Harry: In de verzinsels van uw inspecteurs zit geen enkel bewijs, meneer de onderzoeksrechter.

Onderzoeksrechter: Op het lichaam van uw vrouw zijn vier en vijftig kneuzingen gevonden.

Harry: Vier en vijftig kneuzingen?

Onderzoeksrechter: Niet van in die waterput te vallen. En niet van uw pogingen om haar met een riek uit het water te trekken. Maar van slaande vuisten en van wurgende vingers.

Ria laat haar ketting weer rammelen.

Harry: (weer met de handen rond de oren) Ja, ja. Ja, ja. Ik zal het maar zeggen zoals het is, meneer de onderzoeksrechter. Ze is gevallen. Ze heeft zich kwaad gemaakt.

Onderzoeksrechter: Die avond?

Harry: Die avond, ja, die avond. Ik zit hier maar alleen thuis, zei ze, en jij maakt plezierritjes met die taxi. Ik ben dat beu. *(na een poos)* Ze wou dat ik het taxibedrijf opgaf en weer gewoon ging werken. Nooit, zei ik. Nooit van mijn leven.

Ria slaat de ketting tegen de vloer.

Harry:

Die taxi brengt niets op, zei ze, en je legt er die Stella in neer. Die hoer. En jij bestelt me, zei ik, al zes of zeven jaar. Ja, meneer de onderzoeksrechter. Er verdween geld. En juwelen.

Onderzoeksrechter: De opbrengst van uw loense zaakjes?

Harry: Loens? Niks loens. Ze pikte mijn eerlijk verdiend geld. Ze streed het niet af. Ze gaf het ook niet toe. En die avond ... *(na een poos)* Die avond zei ze: al sloeg je me dood, dan zou ik nog niet zeggen waar het geld zit.

Ria slaat de ketting weer tegen de vloer.

Harry: (nog steeds met de handen rond de oren) Toen heb ik geslagen, meneer de onderzoeksrechter. *(na een poos)* Ik had haar nog nooit geslagen. Ze sloeg terug. Ze schreeuwde. Haar ogen glansden van haat.

Ria slaat de ketting meerdere keren tegen de vloer.

Harry: Ze liep naar de keuken. Ik bleef achter. Dacht aan Stella. Rook haar. Voelde haar. Ze wond mij op. Ik ging ook naar de keuken. Ria zat op een stoel, tussen het fornuis en de gootsteen. Met de rug naar de deur. Ze keek niet om. En dan heb ik haar nog eens geslagen, meneer de onderzoeksrechter. Met de vuist. *(hij toont zijn rechtervuist)* Déze vuist. Op haar rug en op haar schouders. Ze is met het aangezicht op de gootsteen gevallen. Ik heb haar dan bij de haren gepakt. Ik heb haar hoofd tegen de gootsteen geslagen. Drie keer, vier keer, vijf keer. Ik weet het niet. De stoel is gekanteld. Ze is op de grond gevallen. En ik heb ik tegen haar kont geschopt.

Ria komt naast Harry staan. Vlak naast zijn oren laat ze de ketting zachtjes rammen. Harry steekt een vinger in zijn oren.

Onderzoeksrechter: En dan?

Harry: (een vinger uit een oor halend) Vraagt u iets?

Onderzoeksrechter: Ze is op de grond gevallen en je hebt haar geschopt. En dan?

Harry: Dan heb ik haar opgeraapt. Haar op de stoel gezet. Maar ze zakte in elkaar en viel weer op de grond. Ik zag dat ze dood was.

Harry veegt het zweet van zijn gezicht. Hij rilt. Ria stapt zeer langzaam achteruit en gaat af, de ketting achter zich aanslepend. Harry kijkt strak voor zich uit. Hij luistert naar het afnemende geluid van de ketting. Hij hoopt dat dit geluid voor altijd verdwijnt.

Het wordt donker.

□□□

Het wordt weer licht en Harry komt op, arroganter - en ook meer verzorgd - dan tijdens zijn vorig optreden, maar toch wat nerveus. Hij heeft zich duidelijk sterk gewapend om de dwang der ketting te weerstaan. Hij zet zich tegenover de onderzoeksrechter neer.

Harry: Meneer de onderzoeksrechter, ik wens een verklaring af te leggen. Ik ben onschuldig. Ik heb tijdens de vorige ondervraging niet bekend. Ik heb onder druk

een valse verklaring afgelegd. Onder druk. Onder dwang. Onder bedreiging. Wat ik gezegd heb was een spookbeeld uit een dolgedraaide kop. Ik was oververmoeid door de vele ondervragingen.

De onderzoeksrechter trekt een verbaasd gezicht.

Harry: Nee, niet door uw ondervraging. Door wat er aan voorafging. Drie rijkswachters die als woedende kraaien uit hun bekken spuwden. Vlak boven mijn gezicht, op tien centimeter van mijn ogen, vlak naast mijn oren. Veertien uur lang, mijnheer de onderzoeksrechter.

Onderzoeksrechter: Is het niet veeleer een gevoel van wroeging dat u heeft gevoeld? Het slachtoffer dat op de deur van uw ziel aan het kloppen was?

Harry: Wroeging? Een kloppen op mijn ziel?

Onderzoeksrechter: Deze indruk had ik tijdens onze vorige ontmoeting.

Harry: Ik vraag geen indrukken, ik vraag bewijzen. *(op de tafel kloppend)* En ik vraag de aanwezigheid van een advocaat.

Onderzoeksrechter: Kom, kom, Van Aelst. Is dat alles wat ik vandaag te horen krijg? We zijn hier niet in Amerika en we spelen geen rol in een film.

Harry: Ik vraag gerechtigheid. Ik ben onschuldig en ik wil naar huis gaan.

Onderzoeksrechter: Vandaag is er de confrontatie met Stella.

Harry: Nu?

Harry neemt zijn hoofd tussen beide handen. Is hij bang om Stella weer te zien? Om te horen wat ze zal zeggen?

Stella komt vanuit de achtergrond naar voor. Ze draagt een zwart gevangenis/verbeterhuis-uniform. Aarzelend en met een wat schuwe blik komt ze naderbij. Heel even kijkt ze naar Harry. Ze neemt haar zwart, met wit lint omhoog hoedje af en maakt een kleine kniebuiging. Ze blijft op ruime afstand van Harry staan. Ze kijkt strak naar de vloer. Ze spreekt - althans in het begin - met een onvast stemmetje. De eerste reacties van Harry zijn zeer kalm.

Stella: In mijn eerste verklaringen heb ik gelogen. Vandaag zal ik de waarheid vertellen. Ik ben er niet bij geweest.

Harry: Ze liegt.

Stella: Ik ben om acht uur 's morgens in het huis van Harry gekomen. Hij zei dat Ria zich verdronken had. Kom eens naar het lijk kijken, zei hij, maar ik had nog nooit een dode gezien en ik kreeg schrik. Ik ging lopen.

Harry: (schamper) Deed alsof ze ging lopen. Aan de achterdeur bleef ze wachten.

Stella: Hij haalde mij in en trok me mee naar de garage. Er lagen enkele pakken in de taxi. Hij zei: de politie is tot alles in staat. Ze zouden me zeker beschuldigd hebben haar gedood te hebben. Ik heb het lijk in stukken gesneden, zei hij.

Harry: Ze liegt.

Stella: Hij trok een van de pakken open en ik zag een arm en een hand.

Harry: Ze liegt.

Stella: De eerste ogenblikken heb ik niets gezegd. Ik kreeg geen woord over mijn lippen. Ik was verbijsterd.

Harry: Ze liegt.

Stella: Toen is hij voor mij op zijn knieën gaan zitten, met zijn hoofd tegen mijn buik, met zijn handen rond mijn dijen, en hij heeft gezegd: ik heb het voor jou gedaan, Stella. Dat heeft me diep ontroerd.

Harry grijnst. Mompelt iets.

Stella: Toen heeft hij gezegd: het is niet waar dat ze zelfmoord gepleegd heeft. Ze zei dat je een hoer bent en toen is het rood geworden voor mijn ogen. Ik heb haar vastgegrepen en geslagen. Tegen de gootsteen.

Harry: (heftiger nu) Ze liegt. Het lijk lag kletsnat op de keukenvloer. Ik ben begonnen snijden en zij heeft de benen vastgehouden.

Stella: Ik was er niet bij.

Harry: Voorgekauwd lesje uit het Gesticht voor Verlopen Meisjes van Onze Lieve Vrouw van Barmhartigheid, waar je nu logeert. Ik neem het je niet kwalijk, Stella. De nonnen van het Gesticht zullen je wel onder druk gezet hebben. Je als een rotte appel in een duister hok gegoooid.

Stella: Ik was er niet bij.

Harry: (schamper) En de boel helpen schoonmaken, dat heb je natuurlijk ook niet gedaan.

Stella: Neen, ik was er niet bij. Alles was al schoongemaakt. *(slapjes naar Harry wijzend)* Hij is er de hele nacht mee bezig geweest.

Harry: Ik heb de hele nacht geslapen. En toen ik wakker werd lag Ria in het water.

Stella: Ik mocht er met niemand over praten. We laten haar verdwijnen, zei hij. Na een tijdje zal ze vergeten zijn. En dan trouwen we.

Harry: Nooit gezegd.

Stella: (voor het eerst kijkt ze hem echt aan) Jawel Harry, je hebt het gezegd.

Harry: Niet op de wijze zoals jij bedoelt dat ik het zou gezegd hebben.

Stella: Je had het al veel eerder gezegd, Harry. (terug met neergeslagen ogen) Wel vijf of zes keer. De vierde januari voor het eerst.

Harry: (voor zich uit, met een gedachtenstem) De vierde januari. De dag dat we elkaar voor het eerst hebben bemind. Aanslag op de eerbaarheid op de persoon van de minderjarige Stella, noemen ze dat nu in hun juridische vaktaal. Minderjarig! (met naar de onderzoeksrechter uitgestoken wijsvinger) Op twee dagen tijd was ze volwassener dan het wijf waarmee ik twaalf jaar in bed gelegen heb.

Stella: Ik heb hem lief gehad. Tot in de wortels van mijn tenen, tot op de bodem van mijn ziel. En ik was bereid met hem mee te gaan, en alles te vergeven. Ik heb mij geen rekenschap gegeven van de gevolgen.

Onderzoeksrechter: En nu?

Stella: Nu wel, ja, nu wel.

Harry: Voorgekauwde kost van Onze Lieve Vrouw van Barmhartigheid. (schamper) Ze hebben jouw hersenen daar met een zeer goedkoop zeepje gespoeld. 't Zal wel geen Cadum geweest zijn.

Stella: Vroegrijp, vroegrot heeft de nieuwsgierige mensenmassa geroepen toen ik tussen twee bewakers naar dit gerechtsgebouw werd geleid. Ze kijken me aan met uitpuilende ogen. Ze loeren naar mijn schuldige buik.

Harry: (verrast omhoogkijkend, met gedachtenstem) Groeit er iets in het warmbedauwde veld van haar buik ?

Stella: Ik ben niet schuldig aan moord of aan medeplichtigheid aan moord. Maar ik ben schuldig aan een zondig stilzwijgen. Ik schaam me diep. Ik heb hem lief gehad en ik heb me niet verzet toen hij mijn ogen met blindheid sloeg. Ik had geen weerstand. Ik was met lichaam en ziel aan hem overgeleverd en hij liet me niet los.

Harry: (opstaand, zijn woorden met gebaren onderlijnend) Kijk me in de ogen, Stella.

Stella slaat de blik nog meer neer.

Harry: Kijk me in de ogen. Ben je bang van de vonken die er uit springen?

Stella: Ik ken je ogen, Harry. Ze zijn grijs als het meer van Overmere-Donk, waar we eens gingen wandelen. Maar er hangt een nevel van leugen over en in het riet

schuilen listige vogels. *(na een poos)* Men zegt dat ik niet de enige was, Harry. Je hebt het met vier of vijf vrouwen in die taxi gedaan. Zegt men.

Harry trekt een verbaasd gezicht.

Stella: Is het waar, Harry? Is het waar? Is alles leugen en bedrog geweest?

Harry: (voor zich uit) Wijven moeten niet zoveel vragen stellen. Sommige dingen in het leven van een man kunnen ze niet begrijpen. *(tot de onderzoeksrechter)* Dat zal u ook wel weten. *(in de richting van Stella)* Het is niet waar, Stella. Het is een van de vele leugens waarmee men de brug tussen jou en mij aan het opblazen is. Maar wat men ook doet, minstens één steen van deze brug zal overblijven.

Stella kijkt hem aan - welke steen, denkt ze.

Harry: De steen die de vierde januari heet. Zolang je leeft, zal je er aan denken.

De onderzoeksrechter noteert af en toe wat er wordt gezegd.

Stella: Soms denk ik ook aan de dagen voor de vierde januari. 's Avonds, vóór het inslapen. Of 's morgens, mezelf beijkend in de kleine spiegel boven de wastafel. De weemoed in de ogen van vader. De breiende handen van moeder. Het jongste zusje dat slaapt in de wieg.

Harry: Wat bedoel je?

Stella: De warmte van oudejaarsavond. De vuisten van vader in de met rum door-desemde deeg. De geur van versgebakken wafels. De Weense walsen op de radio. De rust.

Harry: Is dat een reden om mij te verraden? Om mij aan de beulen over te leveren? Om deze lijdensweg niet samen verder te zetten?

Stella: Ik heb misdaan en ik wil boeten. Ik wil zuiver worden en opnieuw beginnen.

Harry: De Kap van Barmhartigheid over het hoofd laten leggen.

Stella: Ik wil vergeten.

Harry: Het januarivuur zal blijven branden. Opnieuw beginnen, zeg je. Ja, dat hebben we gewild. Samen opnieuw beginnen.

Stella: Ik wil hier weg.

Ze slaat de handen voor het gezicht en weent. Ze loopt snikkend naar de achtergrond.

Harry: (recht springend en haar naroevend) Stella. Stella.

Harry wil haar nalopen, maar botst tegen de weer uit de achtergrond naar voor gekomen Ria, die hem met open – maar geluidloze – mond benadert en dan tergend langzaam haar ketting rond zijn hals legt. Harry kreunt en zakt half door de knieën. Hij verstijft. Hij lijdt.

Het wordt donker.

tweede bedrijf

Dezelfde abstracte ruimte.

Het is bijna avond; de ruimte is onverlicht en halfduister. Ria zit onbeweeglijk en met gesloten ogen in een zetel. Ze draagt dezelfde bloedrode kledij als vóór de pauze. Op de tafel ligt wat eet- en schrijfgerei.

Men hoort gemorrel aan een slot. De ingang deur wordt geopend en Harry komt binnen. Hij schakelt de verlichting in en zet een paar papieren tassen op de grond. Zijn lijf spant in zijn te klein geworden oude klederen. Hij ledigt zijn zakken, gooit de inhoud ervan op de tafel en ontkleedt zich. Hij gooit zijn oude klederen op de zetel, gedeeltelijk ook op Ria, die de ogen opent, maar niet reageert. Harry ziet haar nog altijd als een vage en ongrijpbare schim. Hij kan haar wel horen. Uit een van de tassen haalt hij een nieuw pak en een trui. Hij trekt de broek en de trui aan, kamt zijn haar en maakt arm- en beenbewegingen. Hij broemt van tevredenheid.

(Sommige zinnen in dit tweede bedrijf worden door meer dan één persoon gezegd. Tussen de verschillende zinsfragmenten is er dan geen onderbreking; de door deze personen gesproken en door drie puntjes onderbroken zinnen worden in één vloeiende beweging gezegd.)

Harry: Ook dat is vrijheid. De wat dikker geworden buik in een nieuwe broek. Een nieuwe ruimte en een nieuw begin.

Uit de tweede tas haalt Harry brood, kaas en bier. Hij zet de eetwaren op de tafel en bekijkt zijn polshorloge.

Harry: In de gevangenis is het avondmaal al lang voorbij. Boterhammen met margarine en twee schijfjes worst en slappe koffie. Twaalf jaar lang. Maar 't is voorbij. (met breed armgebaar) Hier begint mijn nieuwe wereld. 't Is nog niet veel, maar 't is meer dan dat hok van vier op twee meter twintig. Met één lichtgat van een meter hoog en zestig centimeter breed, verdeeld in dikke raampjes van vijf en twintig op vijftien centimeter en in het midden een kantelraam van dertig op veertig. En tralies.

Harry ontstopt een fles bier. Hij drinkt en geniet van de smaak. Hij zet zich dan aan de tafel.

Harry: Maar 't is voorbij. Levenslang gekregen. Bij de voorlezing van het vonnis heb ik geen kik gegeven. Ik wist dat dit levenslang zou afbrokkelen tot twintig jaar, tot vijftien jaar. Misschien tot tien jaar, zei de advocaat. 't Zijn er twaalf geworden. Twaalf jaar en drie maanden en acht dagen. Maar 't is voorbij.

Harry eet wat brood met kaas en drinkt een paar teugen bier. Hij klopt kruimels van zijn trui. Ria verzet zich en kijkt nu naar Harry.

Harry: Ik heb vandaag voor het eerst weer op een vrouw gekropen. Een stinkhoer van de goedkope soort.

Ria: (sarcastisch) Het was maar een slappe bedoening.

Harry kijkt verrast op, maar hij kijkt niet naar Ria; blijkbaar is hij haar schimmige aanwezigheid gewoon.

Harry: (gelaten) Jaaaa.

Ria: Ze heeft nochtans haar best gedaan.

Harry: Zwijg en laat me gerust. Al die jaren heb je als een kwade spin in mijn cel geleefd. Maar hier zal ik je verjagen. Straks komt hier een nieuwe bruid, een zongebruinde en warme bloem uit Azië. Een zonder de pretentie en de tralala van de Europese wijven.

Ria: Een slavin. Een die niet weet dat mijn bloed ooit je handen heeft gekleurd.

Harry: Een die geen vragen stelt en die met eerbied naar mij kijkt. En die kinderen zal baren. Gewoon. Ook zonder tralala. *(hij neemt pen en papier)* Kijk, ik schrijf haar.

Ria: Een brief vol leugens ...

Harry: ... en aan het slot plak ik er drie zoenen op en die likt ze van het papier ...

Ria: ... en in je gedachten zwemt ze in geilgekleurde zeeën.

Ria nadert Harry met geile danspasjes.

Harry: Jaja. Lach jij maar en loop maar kwakend rond mijn stoel. Ik schrijf haar over onze toekomst ...

Ria: ... en ik kijk over je schouder naar de leugens.

Harry: Leugens? Ik heb negen jaar in de boekbinderij van de centrale gevangenis gewerkt. Geen taxi meer. Ik heb een nieuw en hooggewaardeerd beroep. Dat ik het vak in de gevangenis leerde hoeft mijn lief niet te weten. Ik ben boekbinder en ik begin een eigen zaak. Kunstboekbinder Harry Van Aelst.

Ria: Beruchte naam.

Harry: Juist. Misschien beter een pseudoniem. Ik plak er de naam van mijn lief aan vast. Boekbinderij HarryCin. Klinkt dat niet goed, mijn spin? En laat me nu maar schrijven.

Harry schrijft en leest voor wat hij af en toe schrijft. Ria kijkt tijdens het schrijven mee. Ze leidt hem voortdurend af.

Harry: Mijn lieve Cindy ...

Ria: ... mijn roodborstje, mijn frisse dauw in de morgen.

Harry: Zwijg. Ik herhaal: Mijn lieve Cindy ...

Ria: ... mijn zonnige nachtbloem, mijn bruine bruid ...

Harry: ... de nieuwe wereld is nu zeer nabij. Ik heb mijn opleiding bij professor Oswald ...

Ria: ... de haarkapper ...

Harry: ... voltooid. Ik ben nu kunstboekbinder en open een eigen atelier. Punt.

Ria: Vertel haar over Oswald, over de haarkapper, de dubbele moordenaar en je grote gevangenisvriend.

Harry: *(de pen neerlegend)* Hij is mijn leermeester geweest. Ik ben hem veel dank verschuldigd. Hij heeft mij de liefde voor het papier geleerd, de magie van het leder, de geheimen van lijm en inkt. En van het goud dat de rug der boeken siert. Maar je stoort me, ik wil Cindy schrijven.

Ria: Schrijf haar toch. Vertel haar je mooiste heldenverhaal. Vertel haar over Oswald en over zijn verleden.

Harry: De spinnen zijn hem vreemd. Wroeging kwelt hem niet. Zijn nachten worden nooit door dromen verstoord.

Ria: Hij heeft bekend.

Harry: Voor Cindy heeft dat geen belang.

Ria: Vertel haar hoe die Oswald vroeger ...

Harry: ... een eigen kapperszaak had ...

Ria: ... zo'n zaak met net genoeg klanten om te overleven.

Harry: Het verleden laat hem koud. In de gevangenis is hij volmaakt gelukkig. Hij wil er niet uit!

Ria: Sprak hij nooit over mijn verdwenen hoofd?

Harry: Eén keer slechts - op een morgen toen hij zag dat dromen het licht van mijn ogen hadden verduisterd.

Ria: En wat heb je hem gezegd?

Harry: Dat ik onschuldig was.

Ria: Heb je gezegd en gelogen. Maar we draaien rond de pot. Schrijf toch verder. Of moet ik het haar vertellen? Vertel Cindy van de generaal. Of vertel het voor jezelf. Voor de zoveelste keer, het boeit je steeds opnieuw, je bent er op verlekkerd, als een kind op sprookjes. Moet ik beginnen? (*na een poos*) Er was eens een haarkapper.

Harry: Ja, ja. Er was eens een haarkapper en drie maal per week scheerde hij een half verlamde generaal. Op de oude wijze, met schuimende kwast en scheermes.

Ria: Zoals de generaal het wou.

Harry: De ook al oude zuster van de generaal liet hem binnen en buiten.

Ria: Ze woonden alleen, in een groot huis.

Harry: Elke muur van het huis hing vol sabels en oude geweren.

Ria: En in de vestibule stond een manshoog harnas. En hij dacht ...

Harry: ... ik wou dat ik ijzeren tanden had en dat harnas kon verbrijzelen.

Ria: Ooit was de zoon van die haarkapper gesneuveld. Ach ja.

Harry: En daarom haatte hij de generaal en alle generaals ter wereld.

Ria: Maar hij zei het niet. Hij scheerde de generaal op de gewone militaire manier.

Harry: Kwaste-links en kwaste-rechts en meske-links en meske-rechts.

Ria: En op een dag, een dag als een andere dag, nadat hij het laatste schuim onder de neus van de generaal verwijderd had ...

Harry: ... drukte hij de oude grijze kop plots naar beneden ...

Ria: ... en sneed met het scheermes ...

Harry: ... de keel van de generaal door.

Ria: Het bloed gutste omhoog ...

Harry: ... en kleurde zijn handen.

Ria: Hij zag ...

Harry: ... dat het werk goed gedaan was ...

Ria: ... en ging naar beneden. De oude zuster zag zijn bebloede handen en schreeuwde.

Harry: Hij greep een vaas ...

Ria: ... sloeg ze op het hoofd van de vrouw ...

Harry: ... en brak haar laatste weerstand met een wurgende sjaal.

Ria: Hij vond een bundel bankbriefjes, een doos met juwelen ...

Harry: ... en twee in zacht leder gebonden boeken uit de zeventiende eeuw.

Ria: De boeken werden zijn ondergang ...

Harry: ... maar toch hield hij er van.

Ria: En hij bekende. Ja, zei hij, ik heb het gedaan. Ik heb hem vermoord. Keel over. Zo, van links naar rechts. En ik heb de vrouw gewurgd. Eerst met de vaas geklopt, bam, op haar oude kop en dan de sjaal in mijn rode handen genomen en wrong, wrong, worg, worg, gewurgd, tot ze slap en levenloos op de grond lag. En waarom?

Harry: Hij wist het niet.

Ria: Hij is volkomen normaal, zei de gerechtelijke psychiater.

Harry: Hij was de generaal voor de duizend twee en veertigste keer aan het scheren ...

Ria: ... kwaste-links en kwaste-rechts ...

Harry: ... zoals de generaal het wou.

Ria: En niets in zijn houding, die morgen, zei zijn vrouw ...

Harry: ... niets liet voorzien dat het scheren anders ging verlopen ...

Ria: ... dan de duizend een en veertig vorige keren.

Harry: Dàt is het wat ook mij soms kwelt: de ontdekking dat men plots voor heel onverwachte muren staat ...

Ria: ... dat er een stervende mens naast je ligt, dat bloed je handen kleurt en dat je altijd hebt geweten dat het ooit gebeuren zou ...

Harry: ... dat men een oeverloze zee bevaart.

Ria: Ja, ja. Mooie woorden heb je in de Oswald-boeken ook geleerd. We dwalen weeral af, of niet? Wat zei Oswald-de-haarkapper?

Harry: Hij kreeg de doodstraf. En zei dan neen.

Ria: Nee, zei hij, ik knip geen haren in de gevangenis.

Harry: Ik wil boeken binden, een oude droom beleven, ik wil papieren maagden in een wieg van zacht leder leggen.

Ria: En hij werd boekbinder en zijn werk verblufte tot ver buiten de gevangenis eenieder ...

Harry: ... die van papieren maagden hield. En hij was en is nog steeds gelukkig.

Ria: Omdat hij heeft bekend.

Harry: Hij weigerde genade en vermindering van straf en drukte zijn lippen op mijn handen toen ik hem zei hoe groot ook mijn liefde was voor de papieren maagden.

Ria: En voor maagden in 't algemeen. Maar dat zei je niet.

Harry: Moest ik het zeggen?

Ria: Je moet zijn voorbeeld volgen en lafheid uit hart en nieren bannen.

Harry: Wroeging was en is hem vreemd. Waarom zou ik er nog aan denken, zei hij op een dag, mij recht in de ogen kijkend. Een generaal is een stuk ongedierte, zei hij, en ongedierte vertrapt men. Men denkt daar later niet meer aan terug. Waarom zou men aan een vertrapte mestkever terugdenken?

Ria: Ben ik een mestkever geweest?

Harry schudt het hoofd.

Ria: Zeg het.

Harry: Als dat je troosten kan: je bent een spin, maar een mestkever ben je niet geweest.

Ria: Toch heb je mij vertrapt, verscheurd, in de mulen van de karpers gegooid.

Harry: Ik heb het niet gewild.

Ria: Hahaha. Hij heeft het niet gewild, zei de verdediger met breed gezwaai van armen. *(luid)* Hij heeft het niet gewild.

Harry: Ik heb het niet gewild. En laat me nu gerust. Voor de zoveelste keer belet je me te schrijven.

Harry verfrommelt het papier.

Harry: In de cel heb ik beloofd je graf te gaan bezoeken. Ik zal die belofte houden. Morgen ga ik er naar toe. Moet ik er bloemen op leggen?

Ria: Je moet in de aarde knielen en luidkeels bekennen.

Harry: (het hoofd schuddend) Je weet dat ik het niet kan.

Ria: Met een schijnvertoning raak je mij niet kwijt.

Harry: Ben ik niet genoeg gestraft? Ben je de gruwel van de eerste jaren vergeten? Het gevoel niet meer te leven, maar geleefd te worden? De inktzwarte nachten, de angstwekkende duisternis. De dromen. Het vallen in afgronden, vlak naast gladde wanden, waar de afgesleten en bloedende vingertoppen geen houvast vinden.

Ria: Je hebt ook van andere dingen gedroomd.

Harry: Soms van jou.

Ria zet zich naast Harry op de tafel. Ze probeert hem in de ogen te kijken, maar hij wendt zich af.

Ria: Van mij gedroomd? Van de dag toen we elkaar voor het eerst in de ogen keken? Van de hoog oplaaierende vlammen van haat? Van je arm die omhoog ging, die mij sloeg? Van het mes? Van die dag in februari?

Harry: Zwijg.

Ria: Of van die dag in juli?

Harry: Juli?

Ria: Het avondwarme zomerkoren van Brabant. *(zijn hand grijpend en op haar buik leggend)* Mijn warme buik. Toen. Die eerste keer.

Harry: Je buik is koud.

Ria: Toen was hij warm.

Harry: Ik heb het niet gevoeld.

Ria: (zijn hand loslatend) Leugenaar.

Harry: Ik herinner het niet.

Ria: Ik wel. Zoals ik mij het mes herinner.

Harry: (opstandig) Je hebt het snijden niet gevoeld. Je lag op de vloer met dode ogen, bijna verstijfd.

Ria: Ik heb het gevoeld. Ik heb het mes gevoeld toen het zich tussen het haar van mijn buik nestelde en dan de weg naar boven zocht, ik heb gevoeld dat het in mijn borsten beet. En ik heb gevoeld hoe je handen in mijn darmen zochten, hoe ze aan mijn verdorde baarmoeder rukten en hoe ze sneden en sneden en sneden, de longen weg, de lever weg, het hart weg. Ik heb gevoeld hoe ik verbrokkeld werd, hoe de stukken van mijn lichaam naar elkaar zochten en weenden.

Harry: Zwijg! En ga weg. Weg! Weg!

Harry wil de onzichtbare Ria slaan, maar ze ontwijkt hem. Hij drinkt bier. Ria gaat naar de achtergrond en laat zich daar nonchalant in de zetel vallen.

Harry slaat met de fles op de tafel.

Harry: Kalm blijven, zei de advocaat. Vooral kalm blijven, Harry. En beleefd. Ja, meneer de Voorzitter. Nee, meneer de Voorzitter. Altijd met drie woorden. Ja, meneer de Voorzitter. Nee, meneer de Voorzitter. Ik heb het niet gedaan, meneer de Voorzitter. *(na een poos)* Op de tanden bijten, dat leert men wel in de gevangenis. En praten met de kakkerlakken. En met zichzelf. *(na een poos; de met een vreemd accent pratende psychiater imiterend)* Van Aelst praat veel met zichzelf, meneer de Voorzitter, hij is een gesloten, een introvert persoon. Hij behoort tot het type dat nooit bekent, dat te hoogmoedig is om toe te geven dat hij ook fouten maakt. *(weer gewoon pratend)* Dat zei de psychiater. In het begin heb ik met hem gepraat. Moet je doen, zei de advocaat, maar let op je woorden: hij is een verlengstuk van de openbaar aanklager. Dokter Kraay is zijn naam en ik heb die Kraay leren kennen. Hij heette niet alleen zo, hij was ook een kraai, een kwaadaardige vogel, met zwart naar achter gekamd haar, met zwarte ogen en dunne, met schubben bedekte vingers. *(na een poos)* Uitkleden, Van Aelst, zei hij vijf minuten nadat ik hem voor het eerst heb ontmoet. Helemaal, dokter? vroeg ik. *(weer de met een vreemd accent pratende psychiater imiterend)* Ja, Van Aelst. Helemaal: ik wil het wapen van de misdaad zien. *(na een poos)* Ook de cipers hielden van dit soort plagerij. Broek laten zakken en bukken, Van Aelst. Inspectie van kont en kloten. Dat zijn de favoriete plaatsen om verboden bezittingen te bewaren. Dieper bukken, Van Aelst. Goed zo. We hebben het gezien.

Harry drinkt bier.

Harry: Vooral de eerste jaren zijn hard geweest. Dan werd er elke nacht geweend onder het laken.

Ria: En op Stella geroepen.

Harry: Zwijg over Stella. Er is geen Stella meer. De nieuwe bruid heet Cindy.

Ria: Kijk eens om.

Harry kijkt om en ziet Stella op de achtergrond staan: een blauwe en vage schim achter een gordijn. Onbeweeglijk.

Harry: Ze zegt niets. Ze staat daar als een beeld uit een ver verleden.

Ria: Ze zoekt naar herinneringen, naar oude dromen. Want ooit droomde ze van jou. En jij van haar.

Harry kijkt weer naar voor.

Harry: Alleen in het begin. 't Waren meer dagdromen dan dromen.

Ria: Haar hand op je eenzame buik.

Harry: Ja. Ik heb haar gevoeld en geroken. Ze was bloot en warm, haar mond was open en vochtig, haar neusvleugels trilden. Soms stegen er blauwe dampen uit haar lichaam.

Ria: De muren van de cel werden er vochtig van. En niet alleen de muren.

Harry: Ongeveer een jaar heeft het geduurd. Toen verdween haar beeld als zand tussen mijn vingers. Er bleef alleen een blauw hoedje over, maar het gezicht werd kleurloos, de mond een dunne streep, haar lichaam een duin met spichtig gras.

Ria: Kijk.

Stella zet haar blauwe hoed op, komt te voorschijn en stapt heen en weer. Harry bekijkt haar, doet een paar passen in haar richting.

Harry: Ja. Ooit droomde ik dat ik haar in een vreemde stad zag lopen, in een heel drukke winkelstraat. Ik volgde haar.

Een deel van de scène baadt in een ander licht. Harry loopt achter Stella. Ze kijkt niet om, maar voelt dat iemand haar volgt. Ze spitst de oren.

Harry: Stella. Ben je nog boos op mij?

Stella: (met harde stem) Ik ken je niet.

Harry: Ik ben Harry. Harry van de kelderliefde. Van de zoentjes in de keuken. In de taxi heb ik jouw witte dijen gestreeld.

Stella staat stil. Ze kijkt om. Ze bekijken elkaar.

Stella: Ik ken je niet.

Harry: (wijzend) Ik heb die blauwe hoed voor jou gekocht. We hebben elkaar waanzinnig lang en diep bemind. Vier dagen lang, voor ze ons als dieren in een kooi gooiden.

Stella: Ik ken je niet.

Harry: Ik ben Harry.

Stella: Ik ben mevrouw Lepelaer en ik ben als maagd getrouwd. Met de kruidenier uit de Kerkstraat, een weduwnaar. Hij heeft geen vragen gesteld.

Een nieuw droomlicht mengt zich met het vorige licht.

Harry: Ik ben vrij, Stella. Ik ben vrij en ik begin helemaal opnieuw. Ik heb negen jaar in de boekbinderij van de centrale gevangenis gewerkt. Ik heb nu een heel nieuw beroep. Geen taxi meer. Ik begin een eigen zaak. Ik restaureer boeken met oude prenten en bind ze in heel zacht bruin leder.

Stella: Ik heb geen boeken. In mijn winkel heb ik alleen bloemkolen en wortelen. En bananen.

Harry: (enthousiast) Laat ons opnieuw beginnen. We zouden tegenover elkaar kunnen zitten en elkaar diep in de ogen kijken. Net als vroeger. Jij naait en lijmt. En ik snijd het leer en klop de ruggen rond. En zet de gouden letters op de boekenrug. En ik verlang naar jou.

Stella: Kan niet. Ik verkoop bloemkolen en appels en stroopwafels. En ga met Lepelaer naar bed.

Harry: Herinner je de vierde januari, zoveel jaren geleden. Beneden in de kelder van het huis in het dorp.

Stella: Neen.

Stella begint weer te stappen. Harry volgt, probeert haar te grijpen, maar slaagt er niet in. Hij lijkt plots aan de grond genageld. Stella verdwijnt in de duisternis.

Harry: Stella! Stella. Stella.

De droomverlichting sterft uit. Harry kijkt vertwijfeld naar Ria.

Ria: Ze is weg. Maar misschien komt ze nog terug.

Harry veegt het zweet van zijn voorhoofd en komt terug bij de tafel. Hij eet iets.

Harry: Heeft die Lepelaer haar bezwangerd?

Ria: Heeft dat belang?

Harry: (de vraag negerend) Ach, jij met al die rare en op vleermuisschemer lijkende visioenen. Ik wil die Stella niet meer zien. Ik wil met alles opnieuw beginnen. Nieuwe kleren. Een nieuw beroep. En een nieuwe vrouw, een Cindy.

Ria: Een nieuw slachtoffer.

Harry: Moeder heeft het gevraagd. Twee weken voor ze stierf kreeg ik haar laatste brief. Zoek een goede vrouw, schreef ze, en herbegint. Je verdient het.

Ria: Je moeder was een goede vrouw, maar ze was naïef.

Harry: Ze heeft geen moment aan mij getwijfeld.

Ria: (dichterbij komend) Ze heeft het minst aantal momenten getwijfeld. Toen je vader uitriep dat hij jou verloochende, dat hij geen zoon meer had, dat hij je nooit-nooit-nooit in de gevangenis zou gaan bezoeken, dat je als een lafaard verdiende gefusilleerd te worden ...

Harry: ... toen keerde het hart van moeder zich om ...

Ria: ... en ze werd ziek van verdriet.

Harry: Mijn zoon is geen moordenaar, zei ze. En twee maanden na de aanhouding had ze genoeg krachten verzameld om mij te bezoeken.

Ria: Je vader bleef buiten. Hij wist beter.

Harry: Ze weende. Een half uur lang, achter de glazen afscheiding in de ontmoetingszaal.

Ria: Ze zei slechts twee woorden.

Harry: Jongen toch.

Ria: (het hoofd van Harry aaiend) Jongen toch. *(dicht bij zijn oor)* Je had het haar moeten zeggen. Ze zou het begrepen hebben. Moeders begrijpen ook het allerergste.

Harry schudt het hoofd.

Harry: Er zijn momenten van twijfel geweest. Dat ik dacht ...

Ria: ... ik wou dat ze dood was.

Harry: Ja. In haar hart was ik een steen van schaamte geworden. Ik dacht ...

Ria: ... ik wou dat ik haar wurgen kon.

Harry: (heftig) Zeg dat niet. Ik wou de steen uit haar hart halen.

Ria: Ze stoorde jouw hoogmoed. Al wie op de deur van je eigenwaan durft kloppen, wordt meteen naar de dood verwezen.

Harry: Niet door wurging.

Ria: Niet dadelijk door wurging. Je maakt jezelf graag wijs dat je een zachte jongen bent. Je zag haar op een avond naar bed gaan ...

Harry: ... wegglijden in de slaap ...

Ria: ... en nooit meer wakker worden.

Harry: Ja.

Ria leunt nu op Harry's stoel. Haar stem wordt harder.

Ria: Zo heb je ook over mij gedacht. Mijn ongeluk is geweest dat ik elke morgen wakker werd. En in je weg stond.

Harry: Je stond in mijn weg. Je wou me beletten opnieuw te beginnen. En je doet het weer. Maar ik zal vechten. Ik zal je nare dromen in beton gieten en op de bodem van een diep water werpen.

Ria: En toch zal ik terugkeren. In februari. Maar ook in juli. Elk jaar opnieuw.

Harry: Juli is een vergissing geweest. In juli is de ellende begonnen.

Ria: (sarcastisch) Je was een heel onhandig jongetje in juli.

Harry: De valse geur van je lichaam heeft me verblind. Je zei iets over liefde, liefde, liefde.

Ria: Maar er kwam geen antwoord. In jouw lijf heb ik nooit liefde ontdekt. Ik was een Ding voor jou, een spuwbak voor je overtollig slijm.

Harry: Cindy is een wijfje dat met dat slijm best tevreden zal zijn. Een natuurwijfje. Een vrouw die kinderen zal krijgen.

Ria: En als het ook bij haar niet lukt?

Harry: Het zal lukken.

Ria: Ze zal een Ding zijn, je zal haar met cipiermethodes achterna zitten. Kleed omhoog en bukken. Heb je met mij ook gedaan. Ik ben twaalf jaar lang geweest wat ik de laatste dag van mijn leven was: een stuk te bewerken vlees. (*schamper*) Cindy! In jouw handen zal ook zij niet meer zijn dan een stuk vlees.

Harry: Cindy zal anders zijn. En ze zal zwanger worden.

Ria: Misschien heb je wel de verkeerde gekozen. Kan gebeuren. En dan zal ze met zweepslagen uit haar kooi gedreven worden. Of wordt ze ook in stukken gesneden?

Harry: Zwijg.

Ria: In sommige dromen sta je weer met een mes in de handen. En in je ogen blinkt dan een verlangen naar bloed.

Harry: Ik heb dat maar een paar keer gedroomd. En ik heb de droom aan niemand verteld.

Ria: Waarom droom je zoiets?

Harry: Ik weet het niet. (*heftig*) Het hing mijn kloten uit in die cel. (*weer kalmer*) Die rare dromen heb ik nooit begrepen. Zoals ik mezelf nooit begrepen heb, en alle tegenstrijdigheden in mezelf. Ik wil dat je zwijgt. Jij rakelt alle nare dingen uit het verleden op. En ook dat hangt mijn kloten uit.

Ria: Wat hem niet bevalt verdringt en verdrinkt hij in een vergeetput, zei Dokter Kraay op het proces. Veel van wat de Kraay zei was overdreven, maar dit was waar. Veel beloven, maar ook veel vergeten. Twee vrouwen hebben het al onderzonden. En dat Aziatisch dwergkalf waar je nu naar hengt, die zou het ook wel ondervinden.

Harry: Ons huwelijk is in elk geval een vergissing geweest. Heb ik je ooit gevraagd om te trouwen?

Ria: Nee. Dat heb ik zelf moeten doen. Ik was zwanger. Ben je ook dat vergeten?

Harry: (*voor zich uit*) Mét kinderen zou misschien alles anders geweest zijn. (*tot Ria*) Stella heb ik gevraagd. Zij was anders. Béter. Echter. Béter. En haar schoot was rijp voor bloei. Ik heb het geprobeerd. Vier dagen lang.

Ria: (*sarcastisch*) 't Is niet gelukt. 't Waren verkeerde dagen.

Harry: (*uitdagend*) Jouw buik was verdord, was een dodenakker voor mijn zaad.

Ria: Lafaard.

Ria slaat Harry in het gezicht. Hij springt recht en zoekt haar ongrijpbare keel.

Ria: Kijk in mijn dode ogen. Nee? Ook in de korenvelden van Brabant durfde je niet in mijn ogen kijken. Alleen het ultieme vuur heb je gezien. De eerste en de enige keer dat je me echt aankeek was ook de laatste keer. Die dag in februari.

Harry: Toen zag ik een vuur van grote haat.

Ria: Van afschuw, waarin jouw haat weerspiegeld werd. Maar had je in juli gekeken, dan had je een ander vuur gezien. Toen brandde er een vuur van liefde in mij. Voor jou. Maar het brandde tevergeefs en je hebt het spoedig uitgeblust.

Harry: Het vuur heb ik gevoeld, maar er kwam geen warmte uit. Je hebt mij met voorbedachten rade in de val gelokt.

Ria: Was het niet net omgekeerd? Ik ben het slachtoffer van jouw vieze plannen geweest.

Harry: Zwijg.

Ria: Je dacht: een weesmeisje, met een wat duister verleden, een gemakkelijk te kneden en te plooiën prooi. Ik zal haar heer en meester zijn, zij mijn slavin. Heb je gedacht. Durf je ontkennen?

Harry: Zwijg.

Ria: Geen voorbedachtheid, zei de jury op het proces. Hahaha. Een zekere vorm van voorbedachtheid was er al van voor we trouwden. En de voorbedachtheid heeft zich vele malen herhaald, telkens in een andere gedaante.

Harry: Neen, neen, neen. Je wou me gewoon hebben, zoals je later een huis en meubels wilde hebben. Dàt is het: ik ben een stuk meubel geworden, een meubel tussen de andere meubels. Een afgestofte en geboende kast. Die daar moest staan pronken, ter ere van de Arme Wees. Misschien heeft de jury het ook wel aangevoeld.

Ria: Je wéét dat de jury zich heeft vergist. Er was voorbedachtheid. Ook op de dag dat je die taxi kocht ...

Harry: Dat ik geen meubel meer wilde zijn ...

Ria: ... en dat je droomde van vrouwen op de achterbank. Ja, van vrouwen op de achterbank. En van vrouwen die met geopende benen op je schoot kwamen zitten terwijl je over hobbelige wegen reed. Toen was de voorbedachtheid er ook. (*na een poos*) En telkens je op die Stella kroop.

Harry: Zwijg over Stella.

Ria: Hoor.

Men hoort Stella hartverscheurend roepen. Maar ze blijft nog onzichtbaar.

Harry: Wat gebeurt er?

Ria: Ssst.

Stella gilt.

Harry: Ze lijdt. Hoor je niet dat ze lijdt? Wordt ze door die Lepelaer verkracht?

Ria: Ze is een Lepelaer aan het baren.

Achter een doorschijnend gordijn ligt Stella op de grond, de benen geopend, het onderlichaam gaat met schokken op en neer. Ze kreunt.

Harry: Krijgt ze een kind? Een kleine Harry?

Ria: Doe niet onnozel. Een blauw kind krijgt ze, eentje met bloemkoolhanden en een dubbelslachtig onderlijf.

Stella grijpt naar haar buik, naar een pop die onder haar kleed zit.

Harry: Het kind schreeuwt niet.

Ria: Het heeft geen hoofd.

Harry: Is dit weer een van je rare dromen? Of is het echt?

Ria: Wat is echt en wat is niet echt? Is het echt dat ik nu een hoofd heb, terwijl eenieder weet dat ik er geen meer heb?

Stella kruipt recht. Ze kreunt.

Harry: Zwijg over dat hoofd. Het is nooit gevonden.

Ria: Zeg waar het is, Harry. Ruk het uit je lijf en plant het op de schouders van dat kind.

Stella schuift het gordijn op zij en steekt de handen uit.

Stella: Het hoofd, Harry. Mijn kind heeft geen hoofd.

Harry: Geen hoofd.

Stella: Het heeft ook geen hart, Harry.

Harry: Geen hart.

Stella: Er druipt bloed uit zijn buik.

Ria: Er zit een mes in.

Stella: Zijn buik is opengereten.

Ria: En wat staat die Cindy te wachten?

Harry: (het hoofd tussen de handen houdend) Alles barst in mij. Barst. Barst.

Van onder haar kleed haalt Stella een blauwe pop zonder hoofd te voorschijn. Ze toont de pop.

Stella: Geef het hoofd, Harry.

Harry: Ik heb het niet meer.

Stella: (gillend) Het hoofd, Harry, het hoofd.

Harry krimpt in elkaar. Hij neemt zijn hoofd weer tussen de handen, krijgt ademnood. Het wordt even donker en dan weer licht.

Harry richt zich op. Hij wil zich uit de droom losweken, maar in een nieuwe droom herleeft hij nu een flits uit het verleden. Op de achtergrond verschijnt de magistratelijk aangeklede en streng kijkende openbaar aanklager. Harry bekijkt hem met een van afschuw af en toe openvallende of tandenknarsende mond.

Openbaar aanklager: Het hoofd, leden van de jury, speelt in deze zaak een belangrijke rol. Het hoofd is nooit gevonden. In het water gegooid, net als de rest. Zegt hij.

Ria: Hij liegt.

Openbaar aanklager: Hij liegt, zoals op veel andere punten van het onderzoek. Hij heeft het hoofd vernietigd, aanvankelijk met de bedoeling om het slachtoffer onherkenbaar te maken, om het gerecht op een dwaalspoor te brengen, om het onderzoek te bemoeilijken, om de straf te ontlopen, om zich met een kind van veertien in een poel van ontucht onder te dompelen.

Stella weent zachtjes, drukt de pop tegen haar borst.

Openbaar aanklager: Ik zal u het hoofd tonen. Nee, niet het echte hoofd. (*hij laat een portret van Ria zien*) Een portret, leden van de jury. Bekijk het goed. Men heeft gepoogd deze moedige vrouw te bevuilen. Men heeft haar verweten in haar jonge jaren avontuurtjes met getrouwde mannen te hebben gehad.

Ria knikt.

Openbaar aanklager: De man die haar trouwde wist dit. Door haar te trouwen heeft hij die misstappen vergeven. Wat ze in haar jonge jaren ook moge gedaan hebben, één ding staat vast: na haar huwelijk heeft ze een onberispelijk leven geleid. Haar twaalf jaar durende huwelijk is een verbintenis zonder schaduw geweest. Ze ging nooit uit, leefde slechts voor haar man en haar gezin ...

Ria: Voor haar meubels, zegt hij.

Openbaar aanklager: ... en ze is hem tot de laatste adem trouw gebleven. Bekijk de zachtheid in deze ogen, de tederheid op deze lippen. Want teder was ze. Heeft de dader niet zelf bekend dat ze tot op de dag van de feiten haar lichaam voor hem geopend heeft? Door een duivels cynisme gedreven, hield hij er van twee vrouwen op één dag te bezitten.

Stella lijdt, hapt naar lucht, lijdt. De pop valt op de grond.

Openbaar aanklager: Wat er met het hoofd gebeurde, zullen we wellicht nooit vernemen. Buren hebben verdachte geuren waargenomen en er kan verondersteld worden dat hij het hoofd heeft vermorzeld ...

Ria: ... vermorzeld...

Openbaar aanklager: ... dat hij de zachte ogen heeft doorboord ...

Ria: ... doorboord ...

Openbaar aanklager: ... dat hij de lippen heeft verpletterd ...

Ria: ... verpletterd ...

Openbaar aanklager: ... en dat hij het in stukken gehakte hoofd heeft verbrand.

Ria: Verbrand, verbrand, verbrand. En veel meer dan verbrand.

Openbaar aanklager: (met gespreide armen en heersersblik tot bij Harry komend)
Ja, dat deed hij.

Harry: (aan de wijde mouwen van de openbaar aanklager trekkend) En wat deed jij? Ik heb in mijn leven een beetje gevoemeld, maar lang niet zoveel gevoemeld als jij.

Ria duwt Harry en de openbaar aanklager uit elkaar. Ze jaagt de openbaar aanklager naar de achtergrond, waar hij verdwijnt.

Ria: (de openbaar aanklager narepend) Eén foefelaar is hier genoeg.

Harry: (een beetje verbaasd) Je neemt het voor me op?

Ria: Met mijn dode ogen zie ik elk gevoel. Met mijn dode ogen heb ik ook het verbranden van mijn hoofd gezien. En veel meer dan een verbranden. Maar ik wil het uit je eigen mond horen.

Harry bekijkt Ria met open mond. Hij wil wat zeggen, maar de woorden zijn tot in zijn hielen gezakt. En ze borrelen niet naar boven. Hij wankelt een beetje, klampt zich vast aan de tafel.

Ria: Open je mond en zeg het.

Harry: Mijn bloed staat stil. Mijn benen zijn loodzwaar, ze lijken lam en dood.

Ria: Uitvluchten zullen niet helpen. Zeg het.

Harry: Zeg jij het maar. Of fluister het in Stella's oor.

Ria: (roepend) Stella. Hij heeft je nodig.

De naar voor komende en nu in een zwarte, maar lichtjes doorschijnende sluier gehulde Stella komt naar voor.

Ria: (tot de naderende Stella) Hij wil hulp bij het spreken over branden en verbranden.

Stella: Er waren verdachte geuren, zeiden de burens.

Ria: De geurtjes van Landru. Ook een van zijn helden.

Stella: Zeg het, Harry. Is het hoofd verbrand?

Harry: Verbrand? Verbrand?

Ria: Ja, verbrand. En zonder vraagteken. Zeg het eindelijk.

Stella: Zeg het, Harry.

Harry: *(smekend)* Stella. Help mij, Stella. Vertrappel de spin.

Harry nadert Stella, maar blijft vertwijfeld staan.

Harry: Waarom die zwarte sluier?

Ria: Er zit een stem in die sluier.

Stella komt tot bij Harry. Ze neemt de sluier van haar hoofd en bedekt er het hoofd van Harry mee. Dan gaat ze weg. Harry drentelt wat onhandig rond.

Ria: Hoor je de stem?

Harry: Ik hoor een wind die tussen duizend bomen ruist en ruist en ruist.

Van uit de achtergrond hoort men de nog wat vage stem van de nu onzichtbare Stellamama.

Stellamama: Harry.

Harry: Een stem als een brok wind tussen de andere winden.

Ria: De stem komt van ver. Ze heeft tussen zon en maan gezweefd.

Stellamama: Zeg het, Harry. Zeg het, jongen.

Harry: *(een beetje stotterend)* Zeg het, jongen. Dat heeft ze gezegd. Dat zegt ze ook nu.

Ria: Heb je de stem herkend?

Harry: *(vertwijfeld)* Mama?

Ria: De moeder. Ook haar heb je belogen. Maar ze hield en houdt van je.

Er wordt plots luid en langdurig gebeld.

Harry: Iemand heeft gebeld. Misschien de postbode, met een brief van Cindy, een spoedbericht: ik ben op weg.

Ria schudt het hoofd.

De scène baadt in een dreigend rood licht.

Ergens begint een luide klok te tikken.

Harry: Wat gebeurt er?

Ria: Doe wat je moet doen. Kom.

Harry: Waar naartoe? Naar je graf? Ik zal er witte en rode bloemen neerleggen. Ik heb het beloofd en ik zal het doen. Rust zacht, zal ik zeggen.

Ria: Kruip in je spinnenhoek, zal je denken. En laat mij de Aziatische feesten vieren. (na een poos) Kom nu.

Harry: Wat goed dat Stella mij een sluier gaf. Alleen in een sluier gehuld kan ik voor je graf gaan staan. Niemand moet mij herkennen.

Ria: Kom.

Harry gaat aarzelend en met vooruit gestoken handen naar Ria. Maar plots blijft hij weer als aan de grond genageld staan. Hij betast zijn ogen.

Harry: Ik zie niet meer. Ook in mijn ogen hangt een sluier. Waar ben ik?

Ria: Aan de ingang van een tunnel. En je moet er straks door.

Harry: Toch niet alleen. Ik ben blind en ik ben bang. Er zitten ratten in de tunnel.

Hij snuift, tast in het rond en zoekt Ria. Hij betast haar.

Harry: Ga jij met mij mee? Of komt Stella me halen?

Ria: Neen. Je moet eerst doen wat Stella al lang geleden heeft gedaan.

Harry: Er tikt een klok. (naar zijn hoofd grijpend) Mijn schedel barst van klokgetik.

Ria: Ga op de knieën zitten.

Harry gaat aarzelend op de knieën zitten. Hij kruipt in de richting van het publiek.

Ria: Zeg het.

Harry: (ophoudend met kruipen) Wat moet ik zeggen?

Ria: De waarheid.

Harry: De waarheid?

Ria: De waarheid. Over die dag in februari.

Harry zit een lange poos strak voor zich uit te kijken. Dan bewegen zijn lippen; hij bekennt, maar zonder woorden.

Harry: Ik heb bekend.

Ria: Ik heb het niet gehoord.

Harry: Ik heb het gezegd.

Stellamama (van achter de coulissen - alleen haar stem): Zeg het echt, Harry.

Harry: Wie zegt dat? Is dat ...

Ria: Het is de stem van je moeder. Beken en zeg wat je deed.

Harry: En wordt het dan weer helder voor mijn ogen ?

Ria: Doe wat je moeder vraagt. Na het bekennen zal je haar zien.

Harry kruipt weer even in de richting van het publiek. Hij zweet, hij lijdt.

Harry: (stil) Ik heb het gedaan.

Ria: Luider.

Harry: (een beetje luider) Ik heb het gedaan.

Ria: Luider.

Harry: (luid) Ja. Ik heb het gedaan.

Ria: Mijn laatste adem vermoord in koud water.

Harry: Je laatste adem vermoord in koud water.

Ria: Met voorbedachten rade?

Harry: Met voorbedachten rade.

Ria: En het hoofd?

Harry: (haast stotterend) Het hoofd. De. De. De schedel. Verbrijzeld. Het vlees. Gekookt. Het been tot as, tot as, tot as verbrand. En. En alles samen. Nog een tweede maal. Verbrand en ... En in het veld tussen de kraaien gestrooid.

Ria: Een tot kraaienstront gereduceerd hoofd. Meer was ik niet waard.

Harry: Zeg dat niet. Zeg dat niet. (na een poos) En vergeef het mij. Ruk die engel uit mijn gekwelde ziel.

Er wordt weer gebeld.

Harry: Cindy?

Ria: Nee, Harry.

Harry: (met de handen tastend naar houvast) Nog is de duisternis niet geweken.

Ria: Nu wijkt ze. De engel van het kwaad wordt uitgerukt. Ook Cindy wordt nu gered. Sta recht.

Harry staat met moeite recht. Hij krijgt een schok. Hij tast naar zijn hart en naar zijn hoofd.

Ria legt een hand op een schouder van Harry. Ze duwt hem naar de achtergrond.

Het dreigend rode licht verdwijnt langzaam. Het tikken van de klok houdt op en een helder licht overspoelt de scène.

Men hoort zeer zachte orgelmuziek. De in een lange witte doek gehulde Stellama verschijnt op de achtergrond en blijft daar onbeweeglijk staan.

Harry: (ontroerd) Alles wordt wit.

Ria: Ja. De engel is er uit.

Harry: De engel. Is. Is.

Ria: Is er uit.

Harry: (ontroerd) Ria.

Ria: Eindelijk mijn naam, na al die jaren, uit jouw mond. Kom nu.

Harry fluistert iets.

Ria: Wat zeg je?

Ze gaat dicht bij hem staan en luistert naar zijn onverstaanbare klanken.

Ria: Ja, Harry, ook in mijn ziel is het nu rustig en zijn de kwade winden verdwenen.

Harry staat stil. Hij kijkt naar het publiek. Verwacht misschien dat iemand enige uitleg kan geven.

Harry: Is dit een droom, of is dit ...

Ria: Kom nu.

Ria neemt Harry's hand. Achterwaarts gaand, leidt ze hem in de richting van de in een witte doek gehulde Stellamama.

Ria: Je moeder zal je helpen bij het oversteken van een sinds lang op je wachtende zee. En ik ga slapen.

Harry: (Ria loslatend en dan met uitgestoken handen naar de witte Stellamama wankelend) Mama, mamastella, stellastella, stellamama. Mama.

Harry stort in elkaar. Hij valt op de knieën. Ligt dan roerloos neer.

Stellamama zet zich bij hem neer, streelt zijn hoofd.

De lichten doven langzaam uit.

De orgelmuziek zwelt even aan, maar breekt toch niet los.

h e t D O E K v a l t